

ANAHTAR

Bölüm Bir: Kalkış

Islak beton üzerindeki postallar. Motorlardan, emirlerden önce duyulan ilk ses buydu — ıslak beton üzerindeki postallar ve karanlıkta ağırlıklarının bir taraftan diğerine aktaran iskele vinçlerinin karanlıkta ağır ağır soluyuşu.

Dört Numaralı İskele'nin üzerindeki projektörler suyun rengini kullanılmış motor yağına çevirmişti. K-52, kauçuk usturmaçalara ihtiyar bir yarattığın bir duvara yaslandığı gibi yaslanmış yatıyordu; ağır, sabırlı ve tam olarak uyumayan bir halde. Yelkeninde solgun Kiril harfleriyle *Verhoyansk* yazıyordu. Adamlar ona Vera derdi. Ona her zaman Vera demişlerdi. Bu gece, yağmurun altında yanından yürüyüp geçerken hiçbirisi öyle demedi.

Birinci Sınıf Kaptan Sergey Viktoroviç Morozov, şapkası düz ve elleri iki yanında, iskele köprüsünün başında duruyordu. Kırk dokuz yaşındaydı; ince, omuzları dar, sakalındaki kırlar kısa kesilmiş bir adamdı. Yirmi iki dakika önce ona denizaltının denize açılacağı söylenmişti. On dokuz dakika önce ise nedeninin söylenmeyeceği söylenmişti.

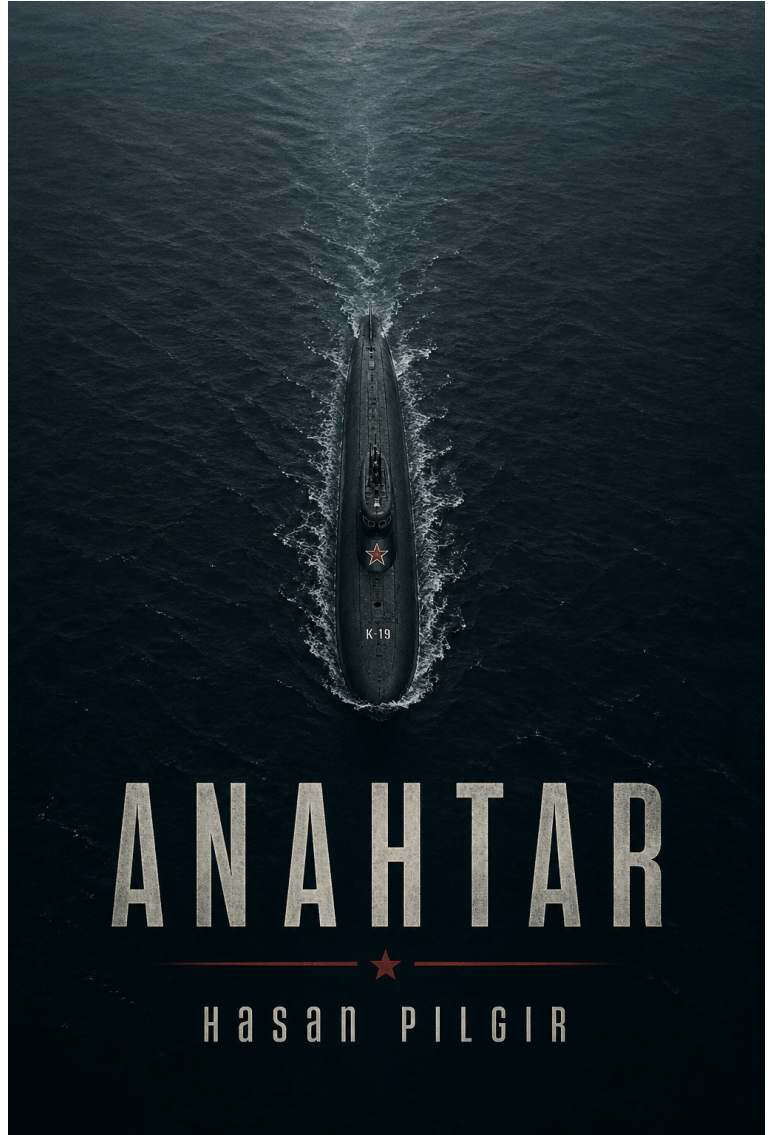
Denizciler yanından geçip güverteye çıktılar. Onları sayıyormuş gibi görünmeden saydı. Tuniklerini yanlış iliklemiş olanları ve yanlarında hiçbir şey taşımayanları — ne teçhizat çantası, ne ikinci bir çift postal, hiçbir şey — fark etti. Genç bir miçman, çamaşırhane etiketi hâlâ üzerinde iğneli olan bir silindir çantayla geçip gitti. Arkasından sivil bir ceket giymiş, yağmurun yünü koyulaştırdığı bir torpidocu geçti. Morozov onları durdurmadı. Her birinin yüzüne yalnızca bir kez, kısaca, bir rahibin bir tabuta baktığı gibi baktı.

İkinci Sınıf Kaptan Pavel Andreyeviç Sokolov iskele köprüsünden yarı koşarak indi ve onun dirseği hizasında durdu. Birinci subay otuz altı yaşındaydı; kare yapılı, ciddiyet sınırında sinekkaydı tıraşlıydı. Aralarında iki metre mesafe olmasına rağmen alışkanlıktan selam verdi.

"Reaktör sıcak," dedi Sokolov. "Anisimov kırk dakika diyor."

"Ona otuz de."

"Hoşuna gitmeyecek."

"Gitmek zorunda değil."

Sokolov henüz hareket etmedi. Yüzünde, söyleyip söylememeye karar vermeye çalıştığı küçük bir ifade vardı. Morozov karar vermesi için ona o bir saniyelik sessizliği tanıdı.

"Hâlâ karada olan altı adam var," dedi Sokolov. "İkisi şehirde. Biri torpidocu, biri—"

"Onları bırak."

Sokolov'un çenesi kasıldı. "Efendim."

"Bunu seyir defterine kaydet. İsimler, rütbelere, bilinen son yerleri. Doğru olmasını istiyorum."

"Emredersiniz, efendim."

Köprüye geri döndü. Morozov onun gidişini izledi ve kısaca, keyifsizce düşündü; Sokolov hayatı boyunca kimseyi arkasında bırakmamış bir adamdı ve bunun bedelinin ne olduğunu ilk kez şimdi öğreniyordu.

Rüzgâr yön değiştirdi. Dizel, tuzlu su ve karadan gelen yanık bir kokunun zayıf izi — belki Lenina Caddesi'ndeki fırından, belki de değil. Morozov yüzünü o yönden çevirdi ve iskele köprüsünden kendisi de çıktı.

Füze dairesinde ışıklar çoktan tam kapasite yanıyordu. Üçüncü Sınıf Kaptan Mihail Olegoviç Baranov, ihtiyacı olmayan bir sunum dosyası ve kullanmadığı bir tükenmez kalemle üçüncü tüpün altında duruyordu. Contaları gözüyle kontrol ediyordu. Onları üç saat önce, denizaltı bir bakım döngüsü için planlanmışken ve kızıyla cumartesi günü bir kukla tiyatrosuna gitmeyi planlarken gözüyle kontrol etmişti. Kukla tiyatrosu cumartesi günüydü. Bugün ise çarşamba. Pek çok şey yerinden oynamıştı.

Kuzin adında bir astsubay omzunun hemen arkasında duruyor ve bekliyordu.

"Tüp dört," dedi Baranov. "Basınç."

"Nominal."

"Bana oku."

Kuzin ona okudu. Baranov bir kez başını salladı. Beşinci tüpe geçti. Bunu her biri için yaptı. Kariyerindeki her devriyenin başında bunu her biri için yapmıştı ve şimdi de aynı ses tonuyla, aynı küçük, ekonomik hareketlerle yapıyordu ve onunla iki yıldır görev yapan Kuzin, midesinde ani bir düşüş hissiyle, üçüncü sınıf kaptanın korktuğunu anladı.

Baranov füzelerden korkmuyordu. Emrin, sadece tatbikatlarda ve onlarda bile sadece iki kez gördüğü bir kod grubuyla gelmesinden korkuyordu.

Yüzünü ifadesiz tuttu ve altıncı tüpe yürüdü.

Telsiz odasında Starşına İlya Romanoviç Belov'un bir kulağında kulaklık, başparmağı ise ikincil cihazın kadranıdaydı. Yirmi dört yaşındaydı. Severodvinsk'te bir karısı ve düşünürken kendi kendine Vısotski mırıldanmak gibi bir alışkanlığı vardı. Şimdi mırıldanmıyordu.

Filo ağı tuhaftı.

Sessiz değildi — sessizliği anlardı. Sessizlik olurdu. Sessizliğin bir şekli vardı. Bu sessizlik değildi. Bu yanlış türden bir trafiğe benziyordu. Rutin çağrı işaretleri yoktu. Hava durumunu taşıması gereken yardımcı bir frekans bir ton taşıyordu; düz, modüle edilmemiş bir ton, bekletilen bir kanal için kullandıkları türden. Son on dakikada iki şifreli veri paketi gelmişti, ikisi de çok kısaydı, ikisi de flama numaralarından tanıyamadığı gemilere gönderilmişti.

Duyduklarını yazdı. Duymadıklarını da yazdı. İkinci liste daha uzundu.

Teğmen Artyom Sergeyeviç Kravtsov kapıdan içeri eğildi. Sonar subayıydı, yirmi dokuz yaşındaydı, zayıftı ve ellerini çok sık yıkayan bir adamın kızarmış, tahriş olmuş eklemelerine sahipti.

"Bir şey var mı?"

"Bizim için değil," dedi Belov. "Henüz değil."

Kravtsov ikinci listeye baktı. Bir doktorun bir hasta tablosunu okuduğu gibi okudu.

"Kuzey Filosu Karargahı'ndan hiçbir şey yok mu?"

"Bir tane. On iki dakika önce. Üç grup."

"Üç mü?"

Belov başını salladı. Üç grup bir yelken açma (kalkış) emriydi. Üç grup aynı zamanda, tatbikatı yapılmış ama hiç kullanılmamış o belirli günlerde, başka bir anlama geliyordu. Bunu söylemedi. Kravtsov da sormadı.

"Pekâlâ," dedi Kravtsov ve ileri doğru gitti.

Podpolkovnik Dmitri Arkadyeviç Zorin subay salonundaydı, çünkü olabileceği başka hiçbir yer yoktu. Saat 03:40'ta elinde deri bir çanta, mühürlü bir zarf ve alırken nöbetçi subayın ellerini titretecek bir seviyede imzalanmış bir izin belgesiyle gemiye binmişti. Ufak tefek bir adamdı, kaputunun altına gri bir takım elbise giymişti ve ele verecek çok az şeyi olduğu için hiçbir şey ele vermeyen bir yüzü vardı. Çay içiyordu. Çay, ona bakmamaya çalışan bir kamarot tarafından ikram edilmişti.

Doktor Elena Mihaylovna Orlova içeri girdi, onu gördü ve neredeyse geri dönecekti. Dönmedi. Bunun yerine semaverin yanına gitti, kendine bir bardak doldurdu ve çay soğurken sırtı ona dönük bir şekilde durdu. Kırk bir yaşındaydı; ufak tefek, koyu renk saçlı bir kadındı. Bir zamanlar Pasifik'teki bir limanda bir adamın kanamasını durdurmuş, ama o olaydan sonra bir daha tam olarak titremesi geçmemiş o yetkin ellere sahipti.

"Doktor," dedi Zorin arkasından.

"Evet."

"İlaç manifestonuz yanınızdadır."

Bu bir soru değildi.

"Evet."

"Bir kopyasını istiyorum."

Kadın döndü. Çay bardağının kenarından ona baktı. Çok net ve çok kısa bir şekilde düşündü: *O bir doktor değil ve ilaçlar umurunda bile değil; bunu bana soruyor çünkü ona kavga etmeden bir şeyler verip vermeyeceğimi öğrenmek istiyor.*

"Elbette," dedi. "Denize açıldıktan sonra getiririm."

Zorin başını bir milim kadar öne eğerek onayladı. Orlova çayı içmeden salondan çıktı.

Koridorda, bir elinde kâğıt bir kese kâğıdı tuttuğu için diğer eliyle tuniğini iliklemeye çalışan genç bir denizcinin, bir elektrikçi yamağının yanından geçti. Kese kâğıdının içinde, annesinin kapıda zorla eline tutuşturduğu bir sandviç vardı. Kadının iskeleye girmesine izin verilmemişti. Çocuğun inmesine de izin verilmemişti. Tel örgülerin ardından belki bir dakika konuşmuşlardı. Sandviçi yememişti. Yemeyecekti de. Onu kendisiyle birlikte aşağı taşıyacak ve dolabına koyacaktı ve dört gün sonra, temiz bir gömlek almak için dolabını açtığında, ekmeğin kokusu onu güverte plakalarının üzerine oturtup yüzünü ellerinin arasına gömmesine neden olacaktı ve çok iyi tanımadığı bir torpidocu hiçbir şey söylemeden üzerinden atlayıp geçecekti, çünkü o zamana kadar söylenecek hiçbir şey kalmamış olacaktı.

Orlova bunların hiçbirini görmedi. O sadece çocuğu, çantayı ve onun düğmelerdeki elini gördü. Geçerken avucunu düz bir şekilde çocuğun omzuna koydu ve "Bu gece bir şeyler ye. Bu bir emirdir," dedi.

"Emredersiniz, doktor."

Kadın yoluna devam etti.

Makine dairesinde İkinci Sınıf Kaptan Nikolay Petroviç Anisimov'un eli bir buhar hattının üzerindeydi ve başka adamların karılarını dinlediği gibi o da onu dinliyordu. Elli iki yaşındaydı. On dokuz yıldır aralıklarla bu teknedeydi. Nereden su sızdığını biliyordu. Hangi valflerin dürüst olduğunu, hangilerinin yalan söylediğini biliyordu. Sancak türbininin yüzde altmış kapasitedeyken çıkardığı ve hiçbir anlama gelmeyen o özel notayı, yine yüzde altmıştayken çıkardığı ve her anlama gelen o biraz farklı notayı biliyordu. Bu gece ikisini de çıkarmıyordu; bu başlı başına bir uyarıydı, çünkü Vera her zaman bir ses çıkarırdı ve bu gece ona karşı sessiz kalıyordu.

Elinde bir dosyayla bir miçman geldi. "Kaptan otuz dakika istiyor."

Anisimov başını kaldırmadı. "Kaptan otuz beş alabilir."

"Otuz dedi."

"O zaman otuz beş."

Miçman bekledi. Anisimov elini hattan çekti, yıllar önce herhangi bir renk olmaktan çıkmış bir beze sildi ve şöyle dedi: "Ona otuz iki de ve bana yardımcı panelden Pyotr'u getir. Git."

Miçman gitti. Anisimov elini tekrar buhar hattına koydu. Tekneye duyulmayacak bir sesle konuştu. *Yavaş ol, yaşlı kadın. Yavaş ol. Dışarı çıkıyoruz.*

Saat 05:12'de iskele köprüsü kalktı. 05:14'te halatlar çekildi. 05:17'de römorkörler onu aldı ve *Verhoyansk*, uykusundan uyandırılmış çok büyük ve çok yorgun bir şeyin o yavaş kayıtsızlığıyla Dört Numaralı İskele'den uzaklaştı.

Morozov yelkendeki köprüdeydi; Sokolov yarım adım arkasındaydı, ses borusunda ise kıdemsiz bir subay vardı. Yağmur yerini sise bırakmıştı. Kıyı ışıkları ıslak çeliğin üzerine bulaşıyordu. Liman ağzının açıklarında seyir fenerleri söndürülmüş bir devriye botu duruyordu ki bu yanılttı; onun arkasında ikinci bir devriye botu duruyordu ki bu daha da yanılttı ve onların ötesinde, sabah kılavuzlarını bekleyen demir atmış üç ticaret gemisinin olması gereken yerde hiçbir şey yoktu.

Sokolov bunu gördü. Konuşmadı.

Liman başkanının sesi hattan geldi; ince ve resmi. "Verhoyansk, kanaldan çıktınız. İyi avlar."

Bu yanıltıcı bir tabirdi. Ayrılan devriyeler için kullanılan bir tabir değildi. Ondan daha eski ve daha çirkindi; liman başkanının personelinden biri bunu muhtemelen o gece kimse ona doğru olanı vermediği için düşünmeden kullanmıştı.

Morozov ahizeyi aldı.

"Anlaşıldı," dedi. "Verhoyansk çıkış yaptı."

Ahizeyi geri verdi. Geride kalan üssün ışıklarına — sodyum sarılarına, uyarı fenerlerinin ekşi kırmızılarına, yirmi yıldır tanıdığı birinin muhtemelen hâlâ ayakta durduğu nöbetçi subay odasının penceresi olan o tek beyaz kareye — kısaca, bir kez baktı ve sonra yüzünü ileriye, karanlığa döndü ve bir daha arkasına bakmadı.

"Onu derin su hattına indir, Pavel Andreyeviç."

"Tak toçno, Kapitan."

Burnu geçtiler. Dalga teknenin altından kabardı ve Vera her zaman yüklendiği gibi ona yüklendi; yelkendeki adamlar, postallarından ve kemiklerinden, denize açılan bir denizaltının o eski hayvani uyanıklığını hissettiler.

Derin su hattında Morozov kaportadan aşağı indi. Sokolov onu takip etti. Gözcüler aşağı indi. Kaporta kilitlendi. Kontrol odasında kırmızı gece aydınlatması her yüzü aynı yüze dönüştürdü.

"Derinliğinizi seksen metre yapın," dedi Morozov. "Rota üç-dört-sıfır. Hız on iki."

Emirler odada alçak seslerle dolaştı. Güverte ayaklarının altında çok hafifçe eğildi.

Telsiz odasında Belov, kulaklıkları kulağından çıkardı ve bir kenara koydu. Saati kaydetti. Duvardaki saatin saniye yelkovanının on ikiyi geçişini izledi.

"Telsiz sessizliği," dedi, özel olarak hiç kimseye.

Deniz üzerlerine kapandı.

Bölüm İki: Rota

Seksen metrede tekne sesini değiştirdi. Sessizleşmedi — denizaltılar asla sessizleşmez, aksini söyleyenler sadece onlar hakkında bir şeyler okumuş olan adamlardı — ama ilk saatten sonra farklı bir tür gürültüye büründü. Havalandırmanın uğultusu. Kıç tarafta soğuyan bir bağlantı parçasının küçük vurmali tıklaması. Safra pompalarının yavaş solunumsal nabzı. Adamlar, söylenmeden, kendi seslerini teknenin seslerine uydurmayı öğrendiler. Dolap kapaklarını mandalların çarpmasına izin vermek yerine avuçlarıyla kapattılar. Fincanlarını bezlerin üzerine koydular. Baş taraftaki odada bir torpidocu bir kez hapşırdı ve özel olarak kimseye olmamak üzere özür diledi, üç adam ona baktı.

Kırmızı aydınlatma her şeyi eski bir yara rengine büründürdü. Kontrol odasında dümencinin üstündeki kronometre 07:43'ü gösteriyordu. Yukarıda, bir yerlerde güneş doğmuştu. Aşağıda doğmamıştı.

Morozov, elleri belirlenmiş rotanın iki yanında düz bir şekilde harita masasında duruyor ve üç saat önce bir navigatörün denize açılmadan çizdiği çizgiye bakıyordu. Çizgi kuzey-kuzeybatı yönüne gidiyordu. GIUK geçidini en geniş yerinden değil, en acımasız yerinden, NATO'nun navigatör doğmadan çok öncesinden beri sensörler döşediği iki denizaltı sırtının arasından geçiyordu. Sapmıyordu. Aldatmaca yapmıyordu. Oraya gidiyordu çünkü Severomorsk'taki biri *Verhoyansk*'ı belirli bir saatte suyun belirli bir karesinde istemiş, yatağıyla o kare arasındaki en kısa çizgiyi çizmiş ve çizgiyi aşağı iletmişti. Bu bir kale [bastion] rotası değildi. Bu konudaki ilk yanlış şey buydu.

İlk kez olmayarak ve öfkelenmeden düşündü: *Bunu bizi saklamak için çizmediler. Bizi hızlı bir şekilde bir yere koymak için çizdiler.*

Bunu söylemedi. Raydan bir kalem aldı ve haritanın köşesine küçük bir not düştü — kendi el yazısıyla, kişisel bir not, iki harf ve bir saat — ve kalemi yerine koydu.

Sokolov onun omzunun hizasına geldi. Birinci subay uyumamıştı. Gözlerinin altındaki ten, çay ve disiplinle ayakta duran bir adamın o gri parlaklığına sahipti.

"İskandiller nominal," dedi Sokolov. "Dümen yanıt veriyor. Anisimov, sancak türbininin on iki knot'ta sabit olduğunu bildiriyor, ancak burada kalıp kalmayacağımızı bilmek istiyor."

"Batimetri açılana kadar burada kalıyoruz. Sonra on beşe çıkacağız."

"Emredersiniz, efendim."

Sokolov hareket etmedi. Morozov onun bir an beklemesine izin verdi.

"Altı adam," dedi Sokolov. Bunu Morozov'a değil, haritaya söyledi.

"Evet."

"İsimleri seyir defteri için Belov'a gönderdim. İkisi — Karpov ve yardımcı nöbetçi çocuk Volkov — benim imzaladığım izin yüzünden şehirdeydiler."

"Biliyorum."

"Düşünüyordum da. Emir yirmi dakika geç gelseydi, gemide olacaktı."

Morozov ona bakmadı. "Emir yirmi dakika erken gelseydi, dört kişi daha olmayacaktı."

Sokolov sessiz kaldı.

"Elimizdeki adamlarla denize açıldık, Pavel Andreyeviç. Yaptığımız şey bu. Bunu bu şekilde yaz."

"Emredersiniz, Kaptan."

"Başka bir şey var mı?"

"Yok, efendim."

Gitti. Morozov avuçları haritanın üzerinde durdu ve masadan, güverte plakalarından, teknenin tarlada hızla yürüyen bir adamın hızında altında kuzeye doğru ilerlediğini hissetti.

Sonar odasında Teğmen Kravtsov gözleri kapalı oturuyordu. Bu onun en iyi duyduğu pozisyondu. Ekranlar önündeydi, şelale yavaş yeşil kar yağışını ekranlardan aşağı kaydırıyordu, ama Kravtsov önce dinliyor, sonra bakıyordu, çünkü selefi — ona *Tula*'da eğitim veren ve şimdi emekli olup Murmansk dışında domates yetiştiren Smirnov adında bir adam — gözün kulağa yalan söylediğini ama kulağın yalan söylemediğini öğretmişti.

Üç saattir dinliyordu ve önemli olan hiçbir şey duymamıştı.

Bu başlı başına bir bilgiydi.

Normal bir devriyede her zaman bir şeyler olurdu. Kırk kilometre ötedeki bir yük gemisinin yavaş, endüstriyel gümbürtüsü. Bir sığılıkta çalışan bir balıkçı filosunun nabzı. Balina çağrıları. Bir yerlerde sabırlı bir araştırma dizisinin vızıltısı. Son bir saattir bunların hiçbirini duymamıştı. Etraflarındaki deniz, yanlış bir şekilde, temizdi.

Gözlerini açtı ve şelaleye baktı. Gürültü tabanından inen, çözülen, iki dakika sonra tekrar inen, iki hertz daha düşük olan ve tekrar çözülen ince, tek bir izin gelişini izledi.

Öne doğru eğildi.

"Belov."

Haberleşme starşinası başını kapıdan uzattı.

"Zaman."

"Sekizi dört geçiyor."

"Bunu işaretle. Sekizi dört geççe, anlık sinyal [transient] kerterizi iki-sekiz-beş. İki kez. İki dakika arayla."

"İşaretlendi."

Kravtsov avucunun içiyle kulaklığın bir kapağını kulağına daha sert bastırdı. Bekledi. İz üçüncü kez, aynı kerterizden, yine iki hertz daha düşük geldi.

Ayağa kalktı.

"Nöbetçi subay."

Nöbetçi subay o yöne baktı.

"Kaptana haber ver. Olası bir sinyalim var. Kerteriz iki-sekiz-beş, menzil yok, sınıflandırma yok. Üç geçici sinyal, düşen ton, düzenli aralık. Yavaşlamak istiyorum."

Nöbetçi subay ahizeyi kaldırdı. Morozov bir dakikadan kısa sürede köprüdeydi.

"Bana göster."

Kravtsov gösterdi. Morozov, operatör koltuğunun arkalığına dayadığı tek eliyle ekranın üzerine eğildi. Yüzünü, daha genç subayların yaptığı gibi ekrana yaklaştırmadı. Ona, bir adamın sevdiği birinin röntgenine baktığı gibi baktı.

"Bir şamandıra olabilir," dedi Kravtsov. "Yedekte çekilen bir şey olabilir. Onlardan birinden diğerine bir iletim olabilir. Düşüş düzenli ama aralık geniş. Altı dakikaya daha ihtiyacım var."

"Aldın bile."

Nöbetçi subaya döndü. "Hızı dört knota düşürün. Azami sessizliğe geçin. Derinliğinizi bir-dört-sıfır metre yapın. Rota aynı. Aktif sonar yok."

"Hızı dört knota düşür, azami sessiz, bir-dört-sıfır, rota aynı, anlaşıldı."

Emirler, teknenin bütün sabah kullandığı incelmış seslerle iletildi. Güverte çok hafifçe eğildi. Havalandırmanın uğultusu çeyrek adım düştü. Kıç tarafta bir yerde bir adam elektrikli bir alet kullanmayı bıraktı ve onun sesinin olduğu yerdeki sessizlik bir an için o sesin kendisinden bile daha gürültülüydü. Kravtsov koridorda kıdemsiz bir erin yumuşak bir şey — bir bez, bir çorap — düşürdüğünü duydu; er gelmeyen o sesteki irkildi ve ancak sonra nefes aldı.

Dördüncü sinyal ekrana düştü. Aynı kerteriz. İki hertz daha düşük.

"Düşüyor," dedi Kravtsov.

"Bize doğru mu, bizden uzağa mı?"

"Henüz söyleyemem. Frekans kayması bir doppler çağrısı için çok yavaş. Bana on dakika verin."

Morozov ona on dakika verdi. Tüm bu süre boyunca harita masasında durdu ve hiç konuşmadı; kontrol odasındaki adamlar bunu fark edince kendi seslerini de bir derece daha kıstılar.

Makine dairesinde Anisimov ceketini çıkarmıştı. Onu arkasındaki bir borunun üzerine, buhar hattının sıcak olduğu ama yakıcı olmadığı bir yere katlayıp koymuştu, çünkü eğer bir adam ceketini bir yere bırakacaksa, kuruyacağı bir yere bırakması mantıklıydı. Yardımcı panelin önünde Pyotr adında bir miçman ve Gusev adında bir astsubay ile duruyor ve alçak seslerle belki kariyerinde iki bin kez yaptığı ve artık üzerine düşünmesine gerek olmayan türden bir konuşma yürütüyordu.

"İki numaralı pompa."

"Beklemede."

"Beklemeden al. Üç numarayı devreye sok."

"Üç numara gürültülü olandır, Kaptan."

"Üç numara dürüst olandır. İki numara düşük yükte ısıklık çalar. Bu gece ısıklık çalmasını istemiyorum."

Pyotr üç numarayı devreye soktu. Üç numara küçük bir öksürükle çalıştı ve sonra oturdu; Anisimov bir adamın bir çocuğun göğsünü dinlediği gibi başını eğerek onu dinledi ve belki on beş saniyelik bir sayımın ardından başını salladı.

"İşte," dedi. "İşte bu o."

Gusev bunu seyir defterine yazdı. Kurşun kalemle yazdı. Güverte sabitti ama o kurşun kalemle yazdı çünkü Anisimov kurşun kalemle yazardı ve *Verhoyansk*'ın yardımcı seyir defteri on dokuz yıldır kurşun kalemle tutulurdu.

Tekne altlarında yavaşladı. Anisimov bunu ayak tabanlarında ve yük kalktığına her zamanki küçük tikini durduran başının üzerindeki bir bağlantı parçasında hissetti.

"Azami sessiz," dedi o, emir daha gelmeden.

"Siz nasıl—"

"Çünkü o bana az önce söyledi."

Gusev bunu yazmadı.

Emir bir an sonra, hoparlörden resmi bir şekilde, Sokolov'un kesik sesiyle geldi ve Anisimov bir meslektaşının söylediği bir şeyi onaylıyormuş gibi başını salladı.

"Pekâlâ," dedi panele, Pyotr'a ve tekneye. "Yavaş ve küçük. Yavaş ve küçük yapacağız. Vasilev'e tornayı çalıştırmamasını söyle. Aşçılara hiçbir şey düşürmemelerini söyle. Tuvaletteki adama suya değil, porselene işemesini söyle." Pyotr'a baktı. "O sonuncuyu gerçekten söyleme. Sadece sessiz olun, hepiniz. Git."

Pyotr gitti.

Anisimov avucunu düz bir şekilde bölmeye yasladı. Bölme serindi. Burada bölme her zaman serindi çünkü dışarıdaki deniz dört derece santigrattı ve çelik aksini iddia etmiyordu. Nefesinin altından, bir adamın eski bir karısı ya da yaşlı bir kısrağı için kullandığı o sevecen, çirkin küçültme ekiyle konuştu:

"Tiho, staraya. Tiho."

Sessiz, yaşlı kadın. Sessiz.

O da sessiz kaldı.

Belov'un aslında dinlememesi gerekiyordu. Telsiz sessizliği altında, alıcılar yalnızca direk yukarıdayken teknenin direğe monte antenlerindeydi ve direk yukarıda değildi, emir verilene kadar da olmayacaktı; bu yüzden teknik olarak seyir defterlerini tutmaktan ve ekipmanın boşta dururken arıza yapmamasını sağlamaktan başka yapacak bir şeyi yoktu.

Yine de dinledi.

ELF alıcısı açıktı. ELF derindeki bir denizaltıya ulaşabilirdi; Moskova'nın, onlar bu kadar aşağıdayken bile onları çekebileceği ipti bu. Alıcı açıktı ve hiçbir şey taşııyordu, ki bu doğrudu, çünkü rutin ELF trafiğinin programı seyrek ve bir sonraki pencere iki saat sonraydı. Seviye metrelerini izledi. Hareket etmemelerini izledi.

Limanideyken başladığı ve o zamandan beri eklemeler yaptığı, gerçekleşmeyen şeylerin olduğu o ikinci listesini çıkardı ve küçük, dikkatli el yazısıyla şunları yazdı:

06:12. Rutin meteoroloji yayını Kuzey Filosu — yok.

07:00. Saatlik sivil denizcilik tavsiyesi — yok.

07:30. Düşük bant tarım ağı (Arhangelsk bölgesi) — yok.

Tarım ağı stratejik bir frekans değildi. Çiftçilerdi. Ofislerindeki adamların, otuz yıldır kolektif olmayan ama alışkanlıktan ötürü hâlâ aynı frekans dinleyen kolektif tarlalar için toptan tahıl fiyatlarını ve hava durumunu okumasıydı. Belov çocukluğunu büyükannesinin mutfağında açık olan bu frekansla geçirmişti. Hayatının her sabahı tam 07:30'da başlardı ve bunun başlamadığını hatırladığı tek zamanlar, büyükannesinin radyosunun nihayet öldüğü gün ve zorlu bir kış sabahı Kotlas dışındaki verici direğinin buzlandığı zamandı.

Bu sabah yayın başlamamıştı.

Listesine baktı. Tarım ağı girişinin altını bir kez, sonra bir an durup bir kez daha çizdi.

Bunu henüz kimseye söylemedi. Zaten onlara neyi söyleyeceğinden de emin değildi.

Doktor Orlova azami sessiz durumda tekne içindeki sabah turlarını yaptı. Bunu yumuşak tabanlı ayakkabılarıyla yaptı. Bunlardan üç çifti vardı, özel bir lükstü, çünkü yönetmelik gereği giyilen güverte ayakkabıları bazı plakalarda gıcırdardı ve gıcırdayan bir doktor, işten kaytaran birini şaşırtamaz ya da korkmuş bir adamı teselli edemezdi.

Bu sabah kaytaran kimseyi bulamadı.

Baş taraftaki koşu, tam teçhizatlı giyinmiş, gözleri açık ve elleri göğsünde bir aziz gibi kenetlenmiş halde sırtüstü yatan bir torpidocu buldu. İki parmağını onun boğazına koydu. Nabızı yüz on atıyordu. Adını yumuşak bir sesle söyledi. Adam gözlerini kırıp ona baktı ve nabızı doksana inip orada kaldı.

"Uyuyabiliyorsan uyu," dedi.

"Evet, doktor."

Mutfakta, kırk dakikadır soğan doğrayan, küçük bir soğan dağı yaratmış olmasına rağmen hâlâ doğramaya devam eden bir aşçı buldu. Elini onun bileğine koydu. Adam durdu. Soğanlara sanki onları daha önce hiç fark etmemiş gibi baktı.

"Bu kadar soğan yeter," dedi kadın.

"Evet, doktor."

Subay salonu koridorunda, iskeledeki sandviçli çocuğu buldu. Nöbeti bitmişti. Kese kâğıdı elindeydi. Elinde kese kâğıdıyla kımıldamadan duruyor ve bölme duvarına bakıyordu.

Orlova durmadı. Hiçbir şey görmemiş gibi yanından geçip gitti, çünkü bazen bir adama belli bir şekilde bakmak başlı başına bir yara açmaktı ve bir saat sonra elinde çayla geri gelip, o ne kadar süreye ihtiyaç duyarsa o kadar süre hiçbir şey söylemeden onunla oturmaya çoktan karar vermişti.

Kendi bölümünde küçük kilitli çekmeceyi indirdi ve sakinleştiricilerine baktı. Sıradan işler için yeterli ilacı vardı. Ama iş o noktaya gelirse, uzun süreli sessizlik altındaki bir denizaltı dolusu adam için yeterli ilacı yoktu. Çekmeceyi kapattı. İlaçlara uzanmadı.

Düşündü: *Podpolkovnik bu çekmecede ne olduğunu bilmek istiyor, çünkü fırlatmayı reddeden bir adama ne verebileceğimi bilmek istiyor. Ve sonra düşündü: Ya da fırlatmasına gerek kalmayacak bir adama ne verebileceğimi. Ve hangi düşüncenin daha kötü olduğuna karar veremedi.*

Zorin, Morozov'u 09:31'de harita masasında buldu. Geldiğini haber vermedi. Sanki başından beri oradaymış gibi, aniden kaptanın dirseğinde belirdi; bu onun numaralarından biriydi ve Morozov bunun kasıtlı olduğundan şüpheleniyordu.

"Kaptan."

"Podpolkovnik."

"Hazırlık durumu hakkında bilgi istiyorum."

"Üçüncü Sınıf Kaptan Baranov size bunu verebilir."

"Sizden almayı tercih ederim."

Morozov başını haritadan kaldırmadı. "Dört knot hızdayız. Yüz kırk metredeyiz. İki-sekiz-beş kerterizindeki sınıflandırılmayan bir teması takip ediyoruz. Mürettebat azami sessizlikte. Reaktör nominal. Füze dairesi rutin hazırlık durumunda. Daha yüksek bir duruma geçmek için bir emir gelmedi ve ben de geçmedim."

"Mürettebat stabil mi?"

Morozov başını çevirdi. Zorin'e iki saniye boyunca baktı.

"Mürettebat Rus. Bu aynı şey değil."

Zorin'in yüzü değişmedi. Limanda subay salonunda doktora yaptığı gibi başını aynı milimetrik ölçüde eğdi.

"Teşekkürler, Kaptan."

Gitti.

Bu konuşma sırasında yanlarına gelen ve kibar bir mesafede bekleyen Sokolov öne doğru adım attı. Konuşmadı. Söylenecek hiçbir şey yoktu. Bir an sonra ikisi birlikte haritanın üzerine eğildiler ve alçak seslerle bir sonraki batimetrik bacağa küçük bir düzeltme yapmak üzerinde çalıştılar; Podpolkovnik ile yapılan konuşma, ikisi arasında bir daha asla geçmedi.

10:14'te Kravtsov sessizce, "Hava aracı," dedi.

Morozov üç adımda onun yanındaydı.

"Nerede."

"Yukarıda. Kerteriz — kerteriz kötü, çok yüksek. Sonar şamandırası sıçraması. Bir. Şimdi iki."

"Ne kadar yakın."

"Yakın. On kilometrenin içinde. Cihazı değil, yüzeye çarpmasını duyuyorum."

"Patern?"

"Bekleyin."

Beklediler. Kontrol odası son saniyede o sessizlik olmayan ama sesin reddedilişi olan o durgunluğa bürünmüştü. Bir dümencinin eli dümendeydi ve nefes almıyordu. Nöbetçi subay kalemını seyir defterine doğru yarı yolda tutuyordu ve onu hareket ettirmemişti.

Üçüncü bir sıçrama sesi.

"Patern," dedi Kravtsov. "Bir hat düşüyor."

"Bize doğru mu, yoksa enlemesine mi?"

"Enlemesine. Şimdilik."

Morozov, çay sipariş ederken kullandığından daha yüksek olmayan bir sesle şöyle dedi: "Derinliğinizi iki yüz metreye indirin. Rota üç-beş-beş. Hız üç. Hiçbir ses olmayacak."

Emirler elden ele dolaştı. Güverte eğildi. Tekne aşağı indi.

Kıç tarafta bir yerde bir bağlantı parçası üzerinde bir santim kayan bir İngiliz anahtarı, parlak, tek bir ses çıkardı. Bir starşına anahtarı daha düşmeden yakaladı. Bir çocuk gibi iki eliyle göğsüne bastırdı. Otuz bir yaşındaydı ve kiliseyle bağını kopardığından beri dua etmemişti ama şimdi dua ediyordu, aynı iki kelimeyi, tekrar tekrar; *prosti menya, prosti menya*, affet beni, affet beni; ve bunu kimden istediği belli değildi.

Dördüncü sıçrama sancak kıç omuzluğunda bir yerlere düştü. Beşincisi daha uzaktı. Altıncısı daha da uzaktı.

"Uzaklaşıyor," dedi Kravtsov. Bunu fısıltıyla söyledi.

Yirmi altı dakika boyunca iki yüz metrede ve üç knotta kaldılar. Kravtsov elini kulaklık kapağından çekmedi. Morozov harita masasından hareket etmedi. Sokolov, ellerini kimse görmesin diye kollarını kavuşturmuş halde nöbetçi subayın yanında durdu. Makine dairesinde Anisimov avucunu bölmeye dayadı ve tekneye kimsenin duyamayacağı bir sesle konuştu.

10:42'de Kravtsov elinin düşmesine izin verdi.

"Gitti," dedi. "Sıçramaları on dakika önce kaybettim. Daha önceki anlık sinyalleri de kaybettim. Temiz."

"Temiz," diye tekrarladı Morozov, tonlama yapmadan.

"Evet, Kaptan."

"Dört knota geri dönün. Derinliğinizi bir-dört-sıfır yapın. Rota üç-dört-sıfır. Önümüzdeki bir saat boyunca azami sessizliği koruyun."

"Emredersiniz, Kaptan."

Tekne bir-dört-sıfıra doğru, selamdan kalkan bir adamın yavaşlığıyla yükseldi. Kontrol odasında hiç kimse ondan sonra uzun bir süre konuşmadı. Sokolov kollarını çözdü. Kıç taraftaki starşına anahtarını katlanmış bir bezin üzerine koydu. Nöbetçi subay yirmi altı dakika önce yazmaya başladığı seyir defterindeki o cümleyi çok dikkatli bir şekilde bitirdi; cümlenin sonundaki el yazısı başındaki el yazısıyla aynı değildi ve onu silmedi.

Morozov harita masasında durdu ve kuzey-kuzeybatıya giden çizgiye ve üç saat önce köşeye düştüğü küçük özel nota baktı ve onu değiştirmede.

11:08'de Belov kendisi bizzat kontrol odasına geldi. Bir haberci göndermedi. Elinde bir kez katlanmış olan ikinci listesiyle geldi, telsiz odasının girişinde durdu ve Sokolov'un onu görmesini bekledi.

Sokolov yanına geldi. Belov listeyi ona verdi. Sokolov okudu. İki kez okudu. Başını kaldırdı.

"Bunların hiçbiri gelmedi mi?"

"Hayır, efendim."

"Ne zamandan beri."

"Filo meteoroloji yayını ilkiydi. Altı saat önce."

"Sivil tarım ağı."

"Her gün 07:30'da açılır, efendim."

"Ve bugün."

"Bugün açılmadı."

Sokolov tek kelime etmeden listeyi harita masasına götürdü ve Morozov'un elinin yanına bıraktı. Morozov okudu. Okuması Sokolov'dan biraz daha uzun sürdü. Bitirdiğinde, onu tekrar mevcut katlama yerinden katladı ve Belov'a geri verdi.

"Eklemeye devam et, Starşına."

"Emredersiniz, Kaptan."

"Sessizce."

"Emredersiniz, Kaptan."

Belov kulübesine geri döndü. Tezgahına oturdu. Kalemını ve listesini çıkardı, katını açtı ve üzerine bir şey yazmadan bir an elinde tuttu; büyükannesinin mutfağını, üzerindeki küçük

mavi çiçekli duvar kağıdını ve çocukluğunun her sabahında, tam saat 07:30'da tahıl fiyatları hakkında konuşmaya başlayan pencere pervazındaki ahşap radyoyu düşündü.

Başını eğdi ve son girdinin altına aynı küçük, dikkatli el yazısıyla şunları yazdı:

11:08. Yokluk devam ediyor, tüm sivil düşük bantlar, tüm yönler.

Kalemi elinden bıraktı. Kırmızı ışıkta oturdu. Dinlemesine izin verilen her bantta, çok uzun bir süre boyunca hiçbir şey dinlemedi.

Üzerlerinde deniz, yanlış bir şekilde boştu.

Önlerinde, kendilerine atanan o kutu karanlık sularda bekliyordu.

Arkalarında, dünya konuşmayı bırakmıştı.

Verhoyansk rotasını doğrultmak için çeyrek derece döndü ve yavaş ve küçük bir halde, açılmamış tüm ateşini taşıyarak yoluna devam etti.

Bölüm Üç: Yayından Geriye Kalanlar

Saat 14:30'da elli beş metreye çıktılar ve 14:37'de çekili teli dışarı saldılar. Tel arkalarından, yarım kilometre uzunluğunda, soğuşun içinden uzun, ince bir sinir gibi sürüklendi. Belov, elleri uyluklarının üzerinde düz bir şekilde telsiz odasında oturdu ve ELF alıcısının dokuz saattir tutmadığı bir bant genişliğine girmesini izledi ve bekledi.

İlk altı dakika boyunca denizi duydu. Denizin bu frekanslarda bir sesi vardı — yavaş, elektromanyetik bir mırıltı, iyonosferik bir hava durumu, bir gezegenin kendi makinelerinin fısıltısı — ve normal bir devriyede bunu, bazı adamların teneke bir çatının üzerindeki yağmur sesini rahatlatıcı bulduğu gibi rahatlatıcı bulurdu. Şimdi rahatlatıcı bulmuyordu.

Alicının kazancını (gain) çeyrek tur artırdı. Bekledi.

14:44'te bir ton başladı. Modüle edilmemişti. Adreslenmemişti. Yükseldi, yirmi iki saniye olarak tuttuğu bir süre boyunca aynı perdede kaldı ve kesildi. Bunun ne olduğunu tanımlayamadı. Onu yazdı. Ona bir numara verdi — Parça 1 — ve saati, antenin ona söylediği yönü ve onu sınıflandıramadığı gerçeğini.

14:51'de bir ses buldu.

Bir kadındı. Sinyal sivildi, deniz bandındaydı, zayıftı, kayıyordu. Aylardır birlikte görev yaptıkları Kravtsov'dan kaptığı o hareketle kulaklığı avucunun içiyle kulağına daha sert bastırdı.

"...Eğer bunu duyan biri varsa, lütfen. Lütfen."

Ses çığlık atmıyordu. Çığlık atma yeteneğini bir süre önce kaybetmiş ve elinde kalanları kullanan bir kadının sesiydi.

"Bu — bu özel bir tekne. Biz. Liman yok — limandan geriye hiçbir şey kalmadı. Orada hiçbir şey yok—"

Durdu. Duyulabilir bir şekilde mikrofonu doğru nefes aldı. Belov, göğsünde küçük bir düşüş hissiyle, kadının ahizeyi dişlerinin sesini duyabileceği kadar yakın tuttuğunu fark etti.

"Kocam öldü. Bilmiyorum, eğer. Köpek yaşıyor. Onun için suyum var. Eğer bunu duyan olursa, konum—"

Sinyal ondan kaydı, üç kilohertz saptı ve kayboldu.

Onu iki dakika sonra, biraz farklı bir frekansta kısa bir süre için tekrar buldu. Sayılar okuyordu. Üçüncü çiftten sonra koordinat olduğunu anladığı şeyleri okuyordu ve bunları hiç kimseye okumuyordu, çünkü dinleyicinin 'hiç kimse' olduğunu bilmiyordu ve güney kıyıların, belki Taganrog'un, belki daha batının o yumuşak, uzatılmış ünlüleriyle Rusça okuyordu.

Konumu iki kez verdi. Lütfen kelimesini bir kez daha söyledi. Sanki bunun bir önemi olacağını hatırlamış gibi kendi ilk adını — Tatyana — söyledi.

Sonra gitti ve Belov onu geri getiremedi.

Kitabına Parça 2 yazdı. Adını yazdı. Verdiği koordinatları yazdı. *Lütfen* yazmadı.

Uzun süre kalemi elinde öylece oturdu.

Saat 15:30 olduğunda elinde dokuz parça vardı.

Üçü tonlardan ibaretti. Biri bir numara istasyonuydu (numbers station); sıkkın erkek sesiyle aynı beş haneli grubu, grubun tam ortasında kesilmeden önce otuz sekiz kez arka arkaya yayınlıyordu. Biri, devlete ait bir gençlik programını yayınlaması gereken bir frekanstaki dini bir yayındı; bir erkek sesi, sanki stüdyoya girip mikrofonun başına oturmuş ve onu durduracak bir şey olana kadar okumaya devam edecekmiş gibi hiçbir önsöz ve yorum olmadan Eski Kilise Slavcasında çok yavaş bir şekilde Mezmurlar okuyordu. Biri dört saniye süren ve Belov'un bir zamanlar okuduğu ama çalışırken görmeyi hiç beklemediği bir kılavuzdan tanıdığı bir ön eke sahip şifreli bir patlamaydı (burst). Biri tahliyeler ve koridorlar hakkında sakin, profesyonel bir ritimle konuşan ve kadının iki kez verdiği ancak Belov'un anlamadığı bir numara söyleyen yabancı bir istasyondur — Almanca sanırım, belki de Avusturya.

Ve Belov'un tekrar tekrar döndüğü sonuncusu, Murmansk'taki otomatikleştirilmiş bir deniz meteorolojisi istasyonuydu.

Kusursuz çalışıyordu.

Belov donanmada olduğu sürece her altı dakikada bir Murmansk hava durumunu okuyan o aynı ses, düz, sentezlenmiş bir kadın sesi, Murmansk hava durumunu okuyordu. *Kuzeybatıdan saniyede dört metre hızla esen rüzgâr. Görüş mesafesi on kilometre. Basınç 1014 hektopaskal ve sabit. Önemli bir hava durumu yok.*

Belov yayını dinledi. Altı dakika sonra bir sonrakini dinledi. Rüzgâr yarım derece değişmişti. Görüş mesafesi hâlâ on kilometreydi. Önemli bir hava durumu yoktu.

Kulaklığı bir kulağından çıkardı. O şekilde, yarısı açık, yarısı kapalı ve eli kalemindeyken oturdu ve hava durumu raporunu yazmadı çünkü henüz hangi sütuna ait olduğunu bilmiyordu.

Kravtsov elinde bir fincan çayla kapıdan geçerken durdu.

"İyi misin?"

Belov hemen cevap vermedi. Kitabını kaldırdı. Kravtsov, sonar subaylarının okumayı öğrendiği gibi, açık sayfayı baş aşağı okudu.

"Hava normal," dedi Belov.

"Hangi hava."

"Murmansk."

Kravtsov hiçbir şey söylemedi. Orada durdu. Bir an sonra çay fincanını telsiz kulübesinin dışındaki güverte plakalarının üzerine, çok yavaşça bıraktı ve kontrol odasına onsuz ilerledi.

Morozov, Belov'un kitabını harita masasında okudu. Onu o sabah haritayı okuduğu gibi okudu. İki kez okudu. Sokolov kollarını arkasında kavuşturmuş bir şekilde onun yanında duruyordu. Kravtsov, kaptan kitabını bitirdiği için artık kitabı kapalı bir şekilde ellerinde tutarak kendi kulübesinin kapısında duran Belov'u getirdikten sonra kibar bir mesafede duruyordu.

"Murmansk istasyonu otomatiktir," dedi Sokolov.

"Evet."

"Bir yedekleme sistemiyle çalışır."

"Evet."

"Şehir... olsa bile yayın yapmaya devam ederdi."

"Evet, Pavel Andreyeviç. Ne yapacağını biliyorum."

Sokolov sessizleşti.

"Ne kadar süredir normal hava durumu yayını yapıyor?"

Belov kapıdan konuştu. "Her altı dakikada bir, Kaptan. Kesintisiz. Elimde on bir döngü var."

"Peki ya Murmansk limanı?"

"Deniz bandında sivil balıkçılardan gelen raporlar — yok. Hiç yok, efendim. Yaklaşık 09:00'dan beri."

"Diğer limanlar."

"Severomorsk sessiz. Polyarny sessiz. Arhangelsk — bir saat önce özel bir tekne. Sonra hiçbir şey."

"Yabancı?"

"Alman sivil yayıncısı aktif. Sakince konuşuyorlar. İnsani yardım kelimesini kullanıyorlar."

Morozov kitabı kapattı. Onu Belov'a geri verdi; ödünç alınmış bir kalemi geri veren bir adamınki gibi küçük, kesin bir jestle.

"Subay salonu," dedi. "Yirmi dakika. Pavel Andreyeviç, Anisimov, Baranov, Orlova, Podpolkovnik, Kravtsov, sen ve Belov. Kitabı getir."

"Emredersiniz, Kaptan."

Subay salonu dokuz kişi için inşa edilmemişti. Bulabildikleri yerlere oturdular. Anisimov ayak ucundaki sandalyeyi aldı çünkü arkası kapıya dönük oturmayı sevmiyordu. Orlova ellerini kucağında kavuşturmuş, ayakkabılarını güverteye düz basarak bölme duvarına yaslandı. Zorin, Morozov'un sağına oturdu çünkü kimse orayı ilk alacak kadar hızlı olmamıştı. Baranov elinde dosyası, çenesinin kasındaki küçük bir tikle onun karşısında oturdu. Büfenin üzerindeki çay soğuktu ve kimse içmiyordu.

Morozov ayakta kaldı.

"Belov."

Belov parçalarını okudu. Onları iki yıldır Sokolov'a kablo makarası envanterlerini okurken kullandığı o küçük, düz idari sesiyle okudu ve yorum yapmadı. Deniz bandındaki kadına — Tatyana'ya — geldiğinde sesi değişmedi. Murmansk hava durumu istasyonuna geldiğinde bir sonraki girdiyi okumadan önce yarım vuruş durakladı ve o duraklama belgedeki tek yorumdu.

İşini bitirdiğinde kitabı kapattı ve ellerini üzerine koydu.

Uzun bir sessizlik oldu.

Önce Anisimov konuştu. Başını kaldırmadan konuştu.

"Murmansk."

"Evet," dedi Morozov.

"Benim kız kardeşim Murmansk'ta yaşıyor."

Bunu sempati uyandırmak için söylemedi. Bir mühendisin bir parametreyi belirtmesi gibi söyledi. Anisimov masaya bakıyordu. Bir an sonra, bir bağlantı parçasıyla ilgili tatsız bir durumu onaylanmış gibi kendi kendine bir kez başını salladı ve başka bir şey söylemedi.

Baranov kucağındaki dosyasını kaydırды. Anisimov'a bakmadı.

"Şifreli patlama," dedi. "Ön ek. Belov, not ettiğin ön ek."

"Evet, Üçüncü Sınıf Kaptan."

"Emin misin."

"Ön ekten eminim. Gövdesini çözemem. Bize gönderilmemişti."

"Kime gönderilmişti?"

"Tanımadığım bir flama numarasına. Belki *Knyaz Vladimir*. Belki *Aleksandr Nevskiy*. Sinyal çok zayıftı."

Baranov bir şeyler yazdı. Kalemî kâğıdın üzerinde küçük bir ses çıkardı. Salondaki herkes onu duydu.

Zorin konuştu. Morozov'un gördüğü kadarıyla doğru anı beklemişti ve bunun o an olduğuna karar vermişti.

"Kaptan. Parçalar endişe verici. Buna itiraz etmiyorum. Ancak bizim görevimiz savaşı yorumlamak değil. Bizim görevimiz komutaya hazır halde kalmaktır."

"Evet."

"Hazır bulunmanın, asgari olarak, füze dairesini daha yüksek bir hazırlık durumuna getirmek anlamına geldiğini, böylece doğrulanmış emirler geldiğinde prosedür yüzünden gecikmeyeceğimizi öneririm."

Baranov dosyasından başını kaldırmadı.

Morozov cevap vermeden önce birkaç saniye Zorin'e baktı. Kızgın görünmüyordu. İflas etmek üzere olan bir parçayı inceleyen bir adam gibi görünüyordu.

"Kendisine komuta eden eli anlayamayan bir silah hazır değildir, Podpolkovnik. Kontrolden çıkmıştır. Varlığını doğrulayabileceğim bir komuta zincirinden doğrulanmış bir rehberlik alana kadar füze dairesinin hazırlık durumunu ilerletmeyeceğim."

"Zincirin var olmayabileceğine inanıyorsunuz."

"Zincirin bizimle on üç saattir konuşmadığına inanıyorum."

"Kaptan. Saygılarımla. Zincirin var olmak için sizinle konuşmasına gerek yoktur."

"Saygılarımla, Podpolkovnik. Yerine getirmekle yükümlü olduğum emirleri verebilmesi için var olması gerekir."

İki adam masanın karşısından birbirlerine baktılar. Zorin'in yüzü değişmedi. Morozov'ununki de. Aralarından geçen şey, taşınmak için yüzlere ihtiyaç duyan bir şey değildi.

Sokolov boğazını temizledi.

"Efendim."

"Pavel Andreyeviç."

"Doğrulama hangi noktada itaatin bir parçası haline gelir?"

Sessiz bir soruydu. Sokolov bunu kendi ellerine bakarak sordu. Parçalar okunduğundan beri hiç konuşmamıştı. Morozov onu değerlendirmek için başını hafifçe çevirdi.

"Devam et."

"Komuta resmi kaybettiyse — eğer komuta resmi tamamen kaybettiyse — o zaman emir, geldiğinde, çözdüğünü varsaydığı durumu artık yansıtmayan bir pozisyondan verilmiş olabilir. Prosedür, üzerimizdeki zincirin sağlam ve bilgili olduğunu varsayar. Eğer değilse, o zaman —" durakladı ve bu duraklama Morozov'un huzurunda şimdiye kadar yaptığı en uzun şeydi — "o zaman prosedür kördür, efendim. Ve körlük, itaatle aynı şey değildir."

Zorin'in gözleri Sokolov'a kaydı ve orada kaldı. Konuşmadı.

Morozov, Zorin'e bakmadı.

"Endişeni not ediyorum, Pavel Andreyeviç. Buna döneceğiz."

"Emredersiniz, Kaptan."

"Doktor."

Orlova başını kaldırdı.

"Mürettebat nasıl."

Cevap vermeden önce düşündü.

"Bu sabaha kadar mürettebat korkuyordu çünkü bilmiyorlardı. Yaklaşık 16:00 itibarıyla korkuyorlar çünkü bilmeye başlıyorlar. En çok endişelendiğim adamlar, bunu gösterenler değil. Bunu göstermeyenler." Durakladı. "Kaptan. İnsanlar korkudan sağ çıkabilirler. Dünyanın sonunu taşıırken kargo muamelesi görmekten sağ çıkamazlar."

Bunu hiç öfkelenmeden söyledi.

Morozov bir kez başını salladı.

"Anisimov."

"Tekne iyi."

"Tekne iyi."

"Vera iyi, Kaptan. Yaşlı, yorgun ve iyi. Bu derinliği ve bu hızı siz ne kadar isterseniz o kadar koruyabiliriz. Yüzeye çıkmayı planlıyorsanız bana dört saat önceden haber verin, onu kameralar için güzelleştiririm." Kısaca gülümsedi. Bu yorgun bir gülümsemedir. "Eğer fırlatma yapmayı planlıyorsanız, trimi ve tüpleri uygun şekilde hazırlamak için sekiz saat istiyorum."

Başını kaldırdı. Morozov'a baktı.

"Fırlatma yapmanızı tavsiye etmem, Kaptan."

Bunu bir bakım fikrini belirtiyormuş gibi söyledi. Zorin'in masadaki eli tek bir küçük hareket yaptı ve durdu.

"Not edildi," dedi Morozov.

"Teşekkür ederim, Kaptan."

"Kravtsov."

"Efendim."

"Deniz ne yapıyor."

Kravtsov tereddüt etti. Morozov'a değil, onun arkasındaki bölmeye baktı.

"Deniz — Kaptan, deniz yanlış. Net bir açıklamam yok. Son iki saat içinde, aşırı menzilde uç basınç olayı kaydettim. İki yüz kilometrenin ötesinde. Size bir sınıflandırma veremem. Sismik değiller. Biyolojik değiller. Şimdiye kadar duyduğum tüm konvansiyonel mühimmatlardan daha büyükler, ama kesin bir şey söyleyebilmek için çok uzaktalar."

"Patlamalar."

"Onlara bu adı vermek için çok uzak, Kaptan."

"Öyleyse ne."

Kravtsov ellerine baktı. "Büyük bir şey," dedi, "tek bir şey olmaktan çıktı."

Kimse konuşmadı.

Morozov sessizliğin tam istediği kadar uzamasına izin verdi ve sonra toplantıyı kapattı.

"Teşekkür ederim. Görev yerlerinize dönün. Üçüncü Sınıf Kaptan Baranov — sen kal."

Oda boşaldı. Zorin en son çıktı. Çıkarken hiçbir şey söylemedi. Kapı eşiğinde eli kasada olacak şekilde çok kısa bir an durakladı ve sonra gitti.

Baranov kucağında dosyasıyla oturdu ve bekledi.

Morozov bir süre konuşmadı. Göğüs cebinden küçük katlanmış bir bez çıkarmıştı ve silmeye ihtiyacı olmadığı ve kendi gözlükleri değil babasının gözlükleri olan, öylesine sakladığı gözlüklerini siliyordu. Bezi katladı. Gözlüklerini geri taktı. Baranov'a baktı.

"Mihail Olegoviç."

"Buyrun, Kaptan."

"Benim için prosedürü baştan sona anlat."

"Efendim?"

"Doğrulanmış emrin geldiği andan itibaren. Fırlatma anına kadar her adımını gözden geçir. Hiçbir şeyi atlama. Bunu senden bu odada, kapı kapalıyken duymak istiyorum."

Baranov dosyasını yere bıraktı. Ellerini dizlerinin üzerine koydu. Ezberden kolayca konuşan bir adam değildi ama bazı adamların dualarını ettiği gibi, bu prosedürü kariyerindeki her devriyenin her gecesi kendi kendine sessizce tekrar etmişti ve şimdi de hiç duraklamadan anlattı.

Dokuz dakika boyunca konuştu. İlk doğrulamadan bahsetti. İkincisinden bahsetti. Üç adam kuralından. Kaptanın anahtarı, ikinci kaptanın anahtarı ve füze subayının anahtarı hakkında. Kaptanın kamarasındaki kasa ve füze kontrol dairesindeki kasa ve sadece ikisi sırayla açıldığında üretilen kodlar hakkında konuştu. Anahtarların bizzat kendileri hakkında konuştu.

"Küçükler," dedi. "Kaptan."

"Evet."

"Çok küçükler. Her biri bir posta kutusu anahtarından daha büyük değil. Benimkinin yayında (baş kısmında) küçük bir çizik var. Bir tornavidadan. Çiziği 2019'da yaptım çünkü onu bir kez düşürmüştüm ve diğerlerinden ayırmak istiyordum. Bu aptalca bir çizik. Kılavuza göre yasak."

"Mihail Olegoviç."

"Buyrun, Kaptan."

"En son gözden geçirdiğinizden beri prosedürde değişen bir şey var mı."

"Hayır, Kaptan."

"Anahtarlar yerlerinde mi."

"Evet, Kaptan. Saat 11:00'de kontrol ettim."

"Tekrar kontrol et."

"Emredersiniz, Kaptan."

Baranov hemen ayağa kalkmadı. Aşağıdaki dosyasına baktı. Bir an sonra, çok sessizce, "Kaptan. Sorabilir miyim. Subay salonundaki." dedi.

"Evet."

"Sokolov'un sorusu."

Morozov cevap vermedi.

"Ben de o soruyu soruyorum," dedi Baranov. "Saatlerdir. Anahtarlar hakkında soruyorum."

Morozov ona baktı.

"Üçüncü Sınıf Kaptan Baranov. Şu andaki göreviniz anahtarların yerlerinde olduğunu ve sistemin ilerlemiş hazırlıkta değil, nominal hazırlıkta olduğunu doğrulamaktır. Göreviniz budur. Sokolov'un sorduğu soru hakkında düşünmeniz istenmiyor. Size verildiği şekliyle görevinizi yapmaya hazır olmanız isteniyor."

"Emredersiniz, Kaptan."

"Git ve anahtarları kontrol et."

"Emredersiniz, Kaptan."

Ayağa kalktı. Gitti. Kapıda tıpkı Zorin'in yaptığı gibi durdu ve Morozov bir an için onun başka bir şey daha söyleyeceğini düşündü; ama söylemedi. Çıktı ve kapıyı iki eliyle, çok yavaşça arkasından kapattı.

Morozov birkaç dakika boyunca subay salonunda yalnız oturdu. Kımıldamadı. Masada Anisimov'un oturduğu ve başını kaldırmadan *benim kız kardeşim Murmansk'ta yaşıyor* dediği yere baktı.

On beş yıldır Nikolay Petroviç Anisimov'u tanıyordu ve kız kardeşiyle hiç tanışmamıştı. İçinde küçük, uzak bir ilgiyle, şimdi onu düşündüğünü fark etti — doksanlardan beri ziyaret

etmediği bir şehirdeki hiç görmediği bir kadını — ve onu düşünmekten kendini alamadığını ve ayağa kalkıp kontrol odasına geri dönmeden önce, hiçbir işe yaramayan bir düşünceyi bir kenara bıraktığı gibi onu bir kenara bırakması gerektiğini anladı.

Onu bir kenara bıraktı. Ayağa kalktı. Kontrol odasına geri döndü.

Belov 16:48'de telsiz kulübesine döndü ve nöbetine devam etti.

Murmansk hava durumu istasyonu hâlâ yayın yapıyordu. Rüzgâr yarım derece daha değişmişti. Görüş mesafesi hâlâ on kilometreydi. Basınç bir hektopaskal artmıştı. Önemli bir hava durumu yoktu.

İki döngü daha dinledi. Onları yazdı. Rüzgâr yönünü, basıncı veya görüş mesafesini yazmadı. Parça 8 sütununa şöyle yazdı: *Döngü 13. Nominal. Döngü 14. Nominal.*

17:01'de stratejik bantta şifreli bir sinyal patlaması ulaştı. *Verhoyansk'a* gönderilmemişti. Belov'un tanımadığı bir flamaya, tanıdığı bir ön ekle gönderilmişti. İki saniye sürdü. Onu kaydetti. Ona 11 numarasını verdi. Bunun günün ikinci stratejik ön ekli patlaması olduğunu ve hiçbirinin onlara ait olmadığını not etti.

17:14'te Tatyana'yı tekrar yakaladı.

Hâlâ hayattaydı. Sinyal eskisinden çok daha zayıftı, daha fazla sürükleniyordu ve onu toplamda belki on bir saniye tutabilirdi. Artık koordinat okumuyordu. Köpeğiyle konuşuyordu. Köpeğe sakın bir sesle, birazdan onun için başka bir konserva açacağını, onun iyi bir çocuk olduğunu ve suyun iyi olduğunu, suyun iyi olduğunu, bolca su olduğunu söylüyordu; *horošiy malçik, vsyo horoşo.*

Sinyal çözüldü.

Belov elleri önündeki bankta öylece oturdu. O on bir saniyeyi yazmadı. Otuz sekiz saniye boyunca yazmadı ve sonra limandan beri kullandığı o aynı küçük, dikkatli el yazısıyla yazdı: *17:14. Sivil, deniz bandı. Hayatta kalan kişi bir hayvanla konuşuyor.*

Kalemi sayfanın üzerine koydu. Bölmeye baktı.

17:20'de Murmansk hava istasyonu on beşinci döngüsünü yayınladı.

Sentezlenmiş ses, rüzgârın kuzeybatıdan saniyede dört metre hızla, altıya kadar çıkararak estiğini bildirdi. Görüş mesafesi on kilometre. Basınç 1015 hektopaskal ve sabit. Önemli bir hava durumu yok.

Makine, sakın ve profesyonel bir ritimle, altında hiç kimsenin duramayacağı bir sabahı tarif etmeye devam ediyordu.

Belov bunu yazdı çünkü görevinden geriye kalan tek şey buydu.

Limandan ayrıldıklarından beri ilk defa, kendine bunun ne anlama geldiğini sormadı.

Arkasında, üç bölme ötedeki füze dairesinde, Üçüncü Sınıf Kaptan Mihail Olegoviç Baranov açık küçük bir çelik çekmecenin önünde durdu ve baş kısmında o aptal tornavida çiziği olan anahtarına baktı ve onu henüz eline almadı.

Bölüm Dört: Anahtar

Çekmecenin küçük krom bir kilidi ve kurumuş kan renginde keçe bir eki vardı. Baranov önünde duruyordu. Çekmece belki de dört dakikadır açıktı. Anahtarı eline almamıştı.

Anahtar keçenin üzerinde bir anahtarın keçenin üzerinde durduğu gibi duruyordu — düzenlenmiş değildi, sergilenmiyordu, sadece saklandığı yere bırakılmıştı. Aynı çekmecede iki tane vardı, onunkisi ve yedeği, onunkinin başındaki çizik dışında tamamen aynıydılar. Çizik sol düzlemdeydi. Yaklaşık üç milimetre uzunluğundaydı. Bunu 2019'da yıldız uçlu bir tornavidanın ucuyla Severodvinsk'teki bir otel odasında, üniformasının pantolonu ve atletiyile yatağın kenarında otururken, karısı yan odada uyurken yapmıştı. Limana gitmesine yirmi üç dakika kalmıştı ve anahtarı halıya düşürmüş, bir an için hangisinin o olduğunu anlayamamıştı; o an için, risklerle orantısız öylesine bir panik hissetmişti ki bundan utanmış, sonra o utanca öfkelenmiş ve küçük alet çantasından tornavidayı alıp çizici atmıştı ve yıllarca bunun için kendinden nefret etmişti.

Çiziğe baktı.

Anahtarın metali donuk, yeşilimsi bir griydi. Baş kısmında kurşun kalem ucunun büyüklüğünde tek bir küçük delik vardı. Dişleri sıradandı. O, diye düşünmüştü yıllarca ve şimdi tekrar düşünüyordu, bir adamın bir apartman bloğunun altındaki bir posta kutusunun çekmecesini açmak için kullanabileceği tam da o türden bir anahtardı. Yanlamasına tutulan bir aspirin tableti büyüklüğündeydi. Bir madeni paradan daha ağır değildi.

Yanındaki keçeye iki parmağını koydu. Onu almadı. Orada durdu ve ona baktı ve küçük, mesafeli bir ilgiyle düşündü; kılavuz çizici yasaklıydı ve bu çizik şu anda anahtarla ilgili tamamen kendisine ait olan tek şey haline gelmişti.

Arkasında bölmedeki hoparlör, bir yayından önce yaptığı gibi iki kez tıkladı ve nedenini anlamadan önce kollarındaki tüyleri diken diken eden bir resmiliğe bürünmüş Belov'un sesinin geldiğini duydu.

"Kaptan telsiz kulübesine. Kaptan telsiz kulübesine."

Belov hiçbir şeyi iki kez söylemezdi.

Baranov çekmeceyi kapattı. Kilitlemedi. Arkasını döndü ve ileri yürüdü.

Telsiz kulübesinde Belov çok dik oturuyordu. Kulaklıklar iki kulağındaydı. Kalemi sağ elindeydi, ucu aşağıda, temiz bir sayfanın üzerindeydi. Sol eli yazıcının yanındaki bankın üzerinde düz duruyordu.

Yazıcı iki satır kod üretmişti ve üçüncüsünü üretiyordu.

Kaptan içeri girdiğinde Morozov'a bakmadı. Yazıcıyı izliyordu.

Dördüncü bir satır çıktı. Beşinci. Yazıcı durdu.

Belov kâğıdı çok dikkatli bir şekilde, delikli yerinden kopardı. Tezgaha koydu. Okumak için eline almadı. Olduğu yerde, elleri iki yanında, okudu.

İki kez okudu.

Sonra döndü. Kâğıdı iki parmağının arasında, bir adamın sıcak bir teli tuttuğu gibi tutuyordu.

"Kaptan," dedi.

Sesi çok resmiydi.

"Bu bizimkisi."

Morozov kâğıdı aldı. Bir kez okudu. İki kez okudu. Üçüncü kez okudu. Kapının ötesindeki kontrol odası, azami sessizliğin sessizliği olmayan bir şekilde sessizleşmişti. Adamların dinlemiyormuş gibi yaptığı bir sessizlikti bu.

"Kimlik doğrulama."

"Birinci grup nominal. İkinci grup nominal. Kaynak ön eki stratejik komuta otoritesi ile eşleşiyor. Zaman grubu güncel. Adres, flama numarasına göre Verhoyansk. Kaptan, mesajda—" durakladı "—ek ön eki var, efendim."

"Bana oku."

Belov ona okudu. O küçük, düz idari sesiyle okudu. Her grubu geldikleri sırayla okudu. Yorum yapmadı. Ek ön ekine geldiğinde harfleri ve sayıları yazdırıldıkları sırayla söyledi ve hiç duraklamadı.

Mesaj kırk bir grup uzunluğundaydı.

Morozov, dünyanın sonunun kırk bir gruptan oluştuğunu düşündü.

Kâğıdı, yazıcının yapmış olduğu mevcut katlama yerinden bir kez katladı ve tuniğinin iç göğüs cebine, vücuduna dayadı.

"Belov."

"Evet, Kaptan."

"İptal trafiği olmadığını onayla."

"Alınmadı, Kaptan."

"Son doksan saniye içinde hiçbir türden trafik olmadığını onayla."

Belov alıcılarına döndü. Belki otuz saniye boyunca çalıştı. Geri döndü.

"Stratejik bant sessiz. ELF sessiz. Sivil bantlar — Murmansk hava durumu istasyonu on dokuzuncu döngüyü yayınlıyor. Kuzeybatıdan saniyede beş metre rüzgâr. Görüş on kilometre. Önemli bir hava olayı yok."

"Not et."

"Emredersiniz, Kaptan."

"Bir sonraki radyo girişini şahsen bana ilet. Nöbetçi subay üzerinden hiçbir şey gelmesin. Ne olursa olsun, Belov. Ne olursa olsun. Bana kendin getireceksin."

"Emredersiniz, Kaptan."

Morozov telsiz kulübesinden ayrıldı. Dışarıdaki koridorda belki dört saniye boyunca eli bölmeye dayalı bir şekilde durdu. Gözlerini kapatmadı. Ayakkabılarının arasındaki güverte plakalarında bir noktaya baktı. Sonra ileri yürüdü.

Kontrol odasında mesajı anons etmedi. Tüm sabah kullandığı o aynı sesle: "Pavel Andreyeviç. Subay salonu. Şimdi. Baranov'u, Anisimov'u, Kravtsov'u, doktoru ve Podpolkovnik'i getir. Belov'u da."

Sokolov ona baktı.

Bunu anladı.

"Emredersiniz, Kaptan."

Üç dakikadan kısa bir süre içinde hepsi subay salonundaydı. Kimseye ne olduğu söylenmemişti. Herkes biliyordu. Anisimov yolda gelirken ellerini bir beze silmişti ve bez hâlâ elinde topaklanmış halde duruyordu. Kravtsov dosyasını getirmişti. Orlova'nın ellerinde hiçbir şey yoktu ve elleri kavuşturulmuştu. Belov kapının yanında duruyordu çünkü sandalye kalmamıştı.

Morozov kâğıdı göğüs cebinden çıkardı. Katını açtı. Masanın üzerine, yazılı tarafı yukarı bakacak şekilde düz bir şekilde koydu ve masadaki herkesin oturduğu yerden okuyabilmesi için iki parmağıyla bir kez çevirdi.

Konuşmadı.

Uzun bir an boyunca başka kimse de konuşmadı.

Önce Zorin okudu. Tıpkı Belov'un yaptığı gibi kâğıdı eline almadan okudu. Bitirdiğinde sandalyesine yaslandı ve avuçlarını yüzü aşağı bakacak şekilde masaya koydu.

"Doğrulanmış emir," dedi. "İlerliyoruz."

Morozov ona bakmadı. Hâlâ ayaktaydı. Oturmamıştı.

"Pavel Andreyeviç. Doğulamayı doğruyla."

Sokolov öne eğildi ve okudu. Tıpkı Belov'un okuduğu gibi, Morozov'un okuduğu gibi iki kez okudu. Üçüncü bir kez okudu. İşini bitirdiğinde başını kaldırdı.

"Doğrulama geçerli, efendim."

"Üçüncü Sınıf Kaptan Baranov. Adresi doğruyla."

Baranov okudu. "Adres flama ile Verhoyansk, Kaptan. Zaman grubu, alım penceresi dahilinde güncel. Hedef paketi şifrelenmiş. Kaptanın doğrulama jetonu navigasyon konsoluna fiziksel olarak takıldığında paket koordinatlara çözümlenecektir. Bu adım olmadan hedefleri doğrulayamam."

"O adımı atma."

"Emredersiniz, Kaptan."

"Hazırlık durumunu onayla."

"Teknenin nominal hazırlık durumu değişmedi, Kaptan. Tüpler mühürlü. Reaktör nominal. Füze kontrol sistemi rutin bekleme modunda. Fırlatma hazırlığına geçmek, sizin emrinizden itibaren yaklaşık on dört dakika sürecektir. Zorlanırsa daha az."

"Ne kadar daha az."

"On iki, Kaptan."

"Zorlama."

"Emredersiniz, Kaptan."

Zorin, çok sessizce, "Kaptan," dedi. "Saygılarımla. Emir doğrulanmıştır. Adres doğrudur. Zaman grubu günceldir. İlerlemekle yükümlüüz."

"Ben emrettiğim zaman ilerlemekle yükümlüüz, Podpolkovnik."

"Siz bunu emretmekle yükümlüsünüz."

Morozov ona ilk defa baktı. Dörde kadar sayacak kadar bir süre ona baktı. Zorin bakışlarını kaçırmadı. Morozov kâğıda geri döndü.

"Kravtsov."

"Efendim."

"Deniz ne yapıyor."

Kravtsov dosyasını masaya koydu. Ona bakmadı. "Üç dakika önce aşırı menzilde dördüncü bir basınç olayı kaydettim, Kaptan. Kerteriz yaklaşık iki-beş-sıfır. Onu sınıflandıramam. Size sadece üçüncüsünden daha büyük olduğunu ve üçüncüsünün de ikincisinden daha büyük olduğunu söyleyebilirim."

"Bu bir misilleme olabilir mi."

"Kaptan, bunun neye misilleme olduğunu söyleyemem. Sadece size denizin artık bir deniz gibi davranmadığını söyleyebilirim."

"Stratejik patlamalar."

"Uygun görünüyor. Onaylanmadı."

"Not et."

"Emredersiniz, Kaptan."

Anisimov sorulmadan konuştu. Elindeki beze bakarak, "Tekne fırlatabilir, Kaptan," dedi.

"Ve."

"Ve ben yaşlı bir kadına kötü bir trimle cinayet işletmemeyi tercih ederim. Bana istediğim sekiz saati verin. O bunu şimdi de yapabilir. Sekiz saatte daha iyi yapacaktır."

"Sekiz saat zaman grubunun içinde değil, Nikolay Petroviç."

"Değil, Kaptan. Değil."

Zorin, "Baş mühendisin tercihi, doğrulanmış bir emri değiştirmez," dedi.

Anisimov ona bakmadı. Masaya konuştu. "Hiçbir şeyi değiştirmedim, Podpolkovnik. Bir bakım görüşü belirttim. Bakım görüşleri belirtmekle yükümlüyüm. Bunlar seyir defterine girilir."

Başını kaldırdı. Morozov'a baktı.

"Bakım görüşüm seyir defterindedir, Kaptan."

"Not edildi, Nikolay Petroviç."

"Teşekkür ederim, Kaptan."

Sıradaki konuşan Orlova'ydı. Bekliyordu. Bir nceki subay salonu toplantısında kullandığı o aynı düz, klinik sesle konuştu.

"Mürettebat biliyor, Kaptan."

"Nasıl."

"Her zaman bilirler. Yaklaşık on bir dakika öncesinden beri biliyorlar. Baş taraftaki koğuşta akut semptomlar gösteren üç adam gzlemlerdim. Bir denizci bir tuvalette sessizce kusuyor. Bir aşçı elleri soğuk suyun içinde, istasyonunda duruyor ve yedi dakikadır onları hareket ettirmedi. İki adam dua ediyor. Biri gülüyor." Durakladı. "Baş taraftaki yardımcı nöbetten o genç denizci — iskeledeki ocuk — dolabını iki kez açıp içinden hiçbir şey almadan iki kez kapattı. Elinde kese kâğıdı var."

Morozov'a baktı.

"Kaptan. Mürettebat bir emre itaat edecektir. Neredeyse her emre itaat ederler. Benim profesyonel görüşüme göre, bu emre itaat ettikten sonra işlevsel kalmayacaklardır. Hayatta kalacaklar, efendim. İşlevsel kalacaklarından emin değilim. Bunun kayıtlara geçmesini istiyorum."

"Kayıtlara geçti, Doktor."

"Teşekkür ederim, Kaptan."

Sokolov konuştu. Kâğıdı okumayı bitirdiğinden beri ona bakıyordu. Gözlerini kaldırmamıştı.

"Kaptan."

"Evet, Pavel Andreyeviç."

"Emir geçerli."

"Evet."

"Kimlik doğrulaması doğru, adres doğru, zaman grubu güncel."

"Evet."

"Bu bize onu yayınlayan dünyanın hâlâ var olup olmadığını söylemiyor."

Gözlerini kaldırdı.

"Efendim, on dört saattir dünkü sorum hakkında düşünüyordum. Onu aklımdan çıkaramadım. Bu emri doğrulayan zincir, onu üreten olaylardan sağ çıkmadıysa — bunu göndermek için tuşlara basan adamların kendileri artık hayatta değilse — o zaman biz bir devletin iradesini yerine getirmiyoruz, Kaptan. Bir cesedin son refleksini yerine getiriyoruz. Ve prosedür bize bir cesede nasıl itaat edeceğimizi söylemiyor."

Zorin'in yüzü çok sakindi.

"İkinci Sınıf Kaptan Sokolov. Doğrulanmış bir emri yerine getirmek yerine onu yorumluyorsunuz."

"Evet, Podpolkovnik. Yorumluyorum."

"Bu ihanettir."

"Saygılarımla, Podpolkovnik. Üç yüz metre derinlikte bir füze denizaltısında, yaşayan bir insanın görevde olduğunu doğrulayamadığımız bir vericiden gelen kırk bir grupluk bir fırlatma emri alıyoruz. Eğer ihanet kelimesi şu anda hâlâ barış zamanındaki anlamını taşıyorsa, yüzeye çıktığımızda ve bunu bildirecek birileri kaldığında o kararı kabul edeceğim."

Zorin sesini yükseltmedi. Neredeyse hiç sesini yükseltmezdi. Morozov'a, sanki Sokolov odada değilmiş gibi konuştu.

"Kaptan. Birinci subayınız az önce emri yerine getirmek yerine yorumlama niyetini beyan etti. Bunu resmi olarak not almanızı talep ediyorum."

Morozov, "Not edildi," dedi.

"Kaptan. Saygılarımla. Füze dairesini fırlatma hazırlığına geçirmenizi resmi olarak talep ediyorum."

"Not edildi, Podpolkovnik."

"Kaptan —"

"Not ettim."

Zorin arkasına yaslandı. Sandalye güverteye civatalanmıştı. Onu hareket ettiremedi.

Subay salonunda uzun bir sessizlik oldu.

Morozov bunun devam etmesine izin verdi. Sokolov'un ilk saniyeden itibaren saymaya başladığına göre kırk üç saniye sürmesine izin verdi. Sonra Morozov kâğıdı masadan aldı, bir kez katladı ve tekrar tuniğinin içine koytu.

"Pavel Andreyeviç."

"Emredersiniz, Kaptan."

"Anahtarları getir."

Sokolov hemen hareket etmedi.

"Efendim."

"Üç anahtar da bu masaya getir. Benimkini. Seninkini. Füze subayınınkini. Beş dakika içinde o masanın üzerinde olmalarını istiyorum."

"Emredersiniz, Kaptan."

"Üçüncü Sınıf Kaptan Baranov, füze subayının anahtarı için İkinci Sınıf Kaptan Sokolov'a eşlik edeceksiniz. O adım için ikinizin de aynı bölmede olmasını istiyorum. Buna tanık olunmasını istiyorum. Kaydedilmesini istiyorum."

"Emredersiniz, Kaptan."

"Belov."

"Evet, Kaptan."

"Tekne boyunca anons et. Bölme bölme yoklama alınacak. Her adamın görev yerinde hazır bulunmasını, rütbesinin ve adının departman şefine sözlü olarak onaylanmasını istiyorum ve departman şeflerinin on dakika içinde kontrol odasına rapor vermesini istiyorum. Her adam, Belov. Seninkiler dahil."

"Emredersiniz, Kaptan."

"Anisimov."

"Kaptan."

"Reaktör ve trim durumu on dakika içinde doğrudan bana rapor edilecek. Hoparlörden. Nöbetçi subay üzerinden değil. Senin sesinle."

"Emredersiniz, Kaptan."

"Doktor."

"Evet."

"Tekneyi dolaş. Önden arkaya. Her bölmeye bak. Adamların ismen değerlendirmesini istiyorum. Sayılarla değil. Endişe duyduğun adamların isimlerini istiyorum. On beş dakika içinde istiyorum."

"Emredersiniz, Kaptan."

"Kravtsov."

"Evet, Kaptan."

"Dinlemeye devam et. Deniz başka bir şey yaparsa, otuz saniye içinde bilmek istiyorum."

"Emredersiniz, Kaptan."

"Podpolkovnik Zorin."

"Buyrun, Kaptan."

"Anahtarlar bu masaya gelene kadar benimle birlikte bu bölmede kalacaksınız."

"Kaptan. Füze dairesi hazırlık kontrolünde bulunmalıyım."

"Bu bölmede kalacaksınız, Podpolkovnik. Benimle. Anahtarlar bu masaya gelene kadar."

Zorin'in çenesi bir kez hareket etti. Konuşmadı.

"Hareket edin," dedi Morozov.

Hareket ettiler.

Sokolov ve Baranov birlikte kış tarafa gittiler. Koridorda konuşmadılar. Füze dairesinde Baranov küçük çelik çekmeceyi o gün ikinci kez açtı. İki anahtar oldukları yerdedi. Sokolov elleri iki yanında kapıda durdu ve izledi. Baranov o gün ilk defa kendi anahtarını eline aldı.

Onu başparmağı ve işaret parmağının arasına aldı. Bir an için, onu tartarak avucunun içinde tuttu. Anahtarın metali keçenin sıcaklığındaydı. Elinde hemen ısındı. Baş kısmındaki çizik kırmızı ışığı yakaladı ve bir saniyeliliğine çekmecedeki en parlak şey oldu.

Elini onun etrafında kapattı.

"Mihail Olegoviç," dedi Sokolov, kapıdan.

"Efendim."

"Onu subay salonuna getir."

"Emredersiniz."

Onu getirdi.

Sokolov, bu iş için kullandıkları küçük silahlı eskortlardan biriyle — dokuz yıldır bu görevi yapan ama bunu asla gerçeğe dökmek zorunda kalmamış olan ve prosedür sırasında yüzü sigara külü renginde olan bir starşinayla — kaptanın kamarasına gitti ve Morozov'un anahtarını kasadan aldı. Sonra kendi kasasından kendi anahtarını aldı. Subay salonuna dönerken her iki anahtarı da sol elinde tuttu ve elinin kapanmasına izin vermedi, çünkü eli onların üzerine kapanırsa, kendi içinde henüz ezmek isteyip istemediğinden emin olmadığı bir şeyi ezecekti.

Hoparlörler aracılığıyla, teknenin etrafında Belov'un sesi bölmeden bölmeye yayıldı.

"Tüm bölmeler, yoklama. Tüm bölmeler, yoklama."

Baş taraftaki koğuştaki bir mezarın üzerindeki bir aziz gibi yatan torpidocu ayağa kalktı ve sadece parmak uçları titreyen elleriyle şapkasını taktı. Mutfaktaki aşçı ellerini soğuk sudan çıkardı, önlüğüne kuruladı ve rapor verdi. Yardımcı nöbetinden o genç denizci — iskeledeki çocuk — departman şefi onun yanına geldiğinde kucağında kese kâğıdıyla dolabının dışındaki güverte plakalarında oturuyordu. Ayağa kalktı. Çantayı bırakmadı.

Rütbesini ve adını verdi. Departman şefi bunu yazdı. Çocuk hiç ses çıkarmadan ağlıyordu ve bunun farkında görünmüyordu.

Makine dairesinde Anisimov, dirseğinde Pyotr ile reaktör panelinin yanında durdu ve bakım raporu verdiği o aynı kuru sesle hoparlörden Morozov'a rapor verdi.

"Kaptan. Reaktör nominal. Trim, çok uzun süre derinde kalmış yaşlı bir kadının parametreleri dahilinde nominal. Basınç stabil. Buhar döngüsü sabit. Tekne, kaptanın ona vereceği her türlü emre hazır, Kaptan. Teknenin hiçbir fikri yok."

"Teşekkürler, Nikolay Petroviç."

"Kaptan."

"Evet."

"Kayıtlar için. Teknenin bir fikri olmayabilir. Benim var."

"Seyir defterine not et."

"Not edildi, Kaptan."

"Teşekkür ederim."

Baş taraftaki sonar kulübesinde Kravtsov'un iki eli kulaklıklarında, gözleri kapalıydı. Bir düşmanı dinlemiyordu. Dünyayı dinliyordu.

Subay salonunda Morozov, toplantıda ilk kez masanın başına oturdu. Bütün sabah ayaktaydı. Zorin sağında, olduğu yere oturdu. Orlova on birinci dakikada turundan geldi, bölme duvarına yaslanarak yerini aldı, ellerini tekrar kavuşturdu ve henüz konuşmadı. Belov kitabıyla birlikte kapıda duruyordu.

On ikinci dakikada Sokolov, Morozov'un anahtarı ve kendi anahtarıyla geri döndü. Onları masaya, Morozov'un tekrar yere koyduğu kâğıdın yazılı tarafına yerleştirdi. Onları dikkatlice yerleştirdi. Kâğıdın üzerinde küçük, parlak bir ses çıkardılar.

On üçüncü dakikada Baranov kendi anahtarıyla geri döndü. Onu diğerlerinin yanına koydu. Şimdi fırlatma emrinin üzerinde üç anahtar vardı.

Baranov oturdu. Anahtarlara baktı. Eli onların yanında masadaydı.

Bir parmağını uzattı.

Kendi anahtarının baş kısmına dokundu. Onu almadı. Bir adamın uyuyan bir çocuğun alınına dokunduğu gibi — orada olduğunu bilmek, sıcak olduğunu bilmek, kendine ait olduğunu bilmek için — ona dokundu. Çiziğin o küçük çıkıntısını parmak ucunun altında hissetti. Parmağını belki iki saniye boyunca orada bıraktı.

Sonra elini çekti ve kucağına koydu.

Zorin bunu izledi. Zorin her şeyi izlerdi. Morozov'un konuşmasını bekledi. Morozov konuşmadığında, Zorin kendisi konuştu, sahip olduğu tek ses olan o sakin bürokratik sesle.

"Kaptan. Anahtarlar burada. Emir doğrulanmış durumda. Mürettebat yoklandı. Tekne hazır. Kaptanın kimlik doğrulama jetonunun navigasyon konsoluna takıldığı ve hedef paketinin çözümlendiği prosedür aşamasındayız. Herhangi bir gecikmenin, Rusya Federasyonu'nun stratejik komuta otoritesinden gelen doğrulanmış bir emri yerine getirmemek anlamına geldiğini size resmi olarak ve seyir defteri için hatırlatmak zorundayım. Bu emri yerine getirmemek ihanettir. Savaş zamanında ihanet, ölümle cezalandırılan bir suçtur. Resmi olarak ilerlemenizi talep ediyorum."

Durakladı.

"Kaptan. Bu gemide, ilerlemeyi reddetmenizi destekleyen herhangi bir subay, aynı standartlara göre, aynı suçtan suçludur. Buna birinci subay da dahildir. Buna füze subayı da dahildir. Buna baş mühendis de dahildir." Başını hareket ettirmeden Orlova'ya baktı. "Eylemlerine bağlı olarak sağlık subayı da dahil olabilir."

Morozov'a geri baktı.

"Ben kendi raporumu vereceğim, Kaptan. Yüzeye çıktığımızda."

Morozov elleri anahtarların ve kâğıdın önünde kenetlenmiş bir halde oturdu.

Anahtarlara baktı.

Masanın etrafındaki adamlara baktı — henüz oturmamış olan solundaki Sokolov'a, eli kucağında olan karşısındaki Baranov'a, bezin hâlâ buruşuk halde koltuğun üzerinde durduğu Anisimov'un boş sandalyesine, bölmedeki Orlova'ya ve elinde kitabıyla kapıdaki Belov'a.

Zorin'e bakmadı.

"Pavel Andreyeviç."

"Emredersiniz, Kaptan."

"Otur."

Sokolov oturdu.

Morozov, parmaklarının ucunu çok hafifçe fırlatma emrinin katlanmış kenarına, üç küçük anahtarın yanına koydu.

Onu kaldırmadı.

Kendi anahtarını almadı.

Yukarılarında, altı yüz kilometre güneyde, Murmansk deniz hava durumu istasyonunun sentezlenmiş sesi yirminci döngüsüne başladı. Rüzgârın kuzeybatıdan saniyede beş metre, yediye kadar çıkararak estiğini bildirdi. Görüş mesafesinin on kilometre olduğunu bildirdi. Basıncın 1015 hektopaskal ve sabit olduğunu bildirdi. Sakin, profesyonel bir ritimle, önemli bir hava durumu olmadığını bildirdi.

Tekne derinliğini korudu.

Tekne rotasını korudu.

Artık bir okyanus gibi davranmayan bir okyanusun üç yüz metre altında, küçük çelik bir odada, kırk bir grupluk bir emrin üzerinde üç anahtar duruyordu ve onları çevirebilecek adamlar masanın etrafında oturdular, onlara baktılar ve henüz hareket etmediler.

Bölüm Beş: Прекрасное далеко

Anahtarlar kâğıdın üzerinde duruyordu.

Kâğıt kırk bir grup uzunluğundaydı. Morozov'un bir kez telsiz odasında, bir kez de burada, masanın keçesine karşı katladığı tek bir yatay kat izi vardı. Kat izinin içinde, katlamanın ikiye böldüğü basılı küçük bir harf kalmıştı. Morozov kâğıdı düz yatırdığından beri kimse onu hareket ettirmemişti.

Anahtarlar kâğıdın üzerinde, kimsenin bittiğini kabul etmek istemediği bir işlemin sonunda tezgâhta duran madeni paralar gibi duruyordu. Üç taneydiler. Küçüktüler. Düzenlenmemişlerdi. Baranov'un anahtarının baş kısmındaki çizik, üç milimetrelilik uzunluğu boyunca kırmızı ışığı yakaladı ve yönetmeliğe uygun bir anahtarda olmaması gereken o ince, soluk çizgiyi oluşturdu; ki o çizik şu anda subay salonunda belirgin bir şekilde belirli bir insan elinin işi olan tek şeydi.

Kimse konuşmadı.

Tekne derinliğini korudu. Kıç tarafta bir yerlerde soğuyan bir bağlantı parçası, subay salonundaki hiç kimsenin üzerine yorum yapmadığı o küçük vurmali tıklama sesini çıkardı, çünkü bunu on beş saattir dinliyorlardı. Havalandırma çalıştı. Kırmızı ışık değişmedi. Morozov'un sağında Zorin avuçları masada düz ve gözleri anahtarlarda oturdu. Morozov'un solundaki Sokolov elleri kucagında kavuşturulmuş halde oturdu. Baranov Morozov'un karşısında, sandalyesini masadan yaklaşık dört santimetre geriye itmiş olarak oturdu; sanki bunu yaptığını pek de fark etmeden anahtarlardan uzaklaşmış gibiydi. Orlova bölmeye yaslanmış duruyordu. Belov kitabıyla kapıda duruyordu.

Oda nefes aldı.

Baranov kendi anahtarına bakıyordu.

Baş kısmındaki çizige bakıyordu.

Kasıtlı olmadan, otuz bir yıldır duymadığı bir sesi dinliyordu.

Yedi yaşındaydı. Annesinin o sabah çok sert kolaladığı ve çenesinin altındaki yumuşak deriye küçük kırmızı bir çizgi kesen beyaz yakalı yün okul üniformasını giyiyordu; prova boyunca parmağıyla onunla oynamıştı ve şimdi, okul salonunda, ışıkların altında o çizik sıcaktı. Platformda onlardan kırk bir kişi vardı. Öğretmenin adı Galina Sergeyevna'ydı. İki parmağıyla yönetirdi. Gülümsediğinde hareket eden yanağında küçük bir beni vardı. Şarkıyı çok severdi.

Şarkı gelecekte nazik olmasını istiyordu.

Şarkı gelecekte nereden geldiğini unutmamasını istiyordu.

Şarkı geleceğe bir insanmış gibi ismen hitap ediyor ve gelecekte dönüp şarkı söyleyen çocuklara bakmasını ve merhametli olmasını istiyordu. O zamanlar bunu anlamamıştı. Sert yakasının içinde platformda durmuş ve Galina Sergeyevna'nın ona öğrettiği kelimeleri söylemişti; şarkının bizzat kendisini bekleyen güzel, uzak bir şey — bir *prekrasnoe daleko*

— hakkında olduğunu loş bir şekilde hissetmişti ve tek yapması gereken doğru düzgün büyümekti, şarkı tutulacaktı.

Bir şarkının otuz yıl sonra bir adamdan bir şey isteyebileceğini o zamanlar bilmiyordu, diye düşündü şimdi.

Bir şarkının denizin üç yüz metre altındaki küçük çelik bir odada var olabileceğini bilmiyordu.

Geleceğin, geldiğinde, baş tarafında tornavida çizici olan aspirin boyutunda bir anahtar olacağını bilmiyordu.

Elini sandalyenin kolçağından çekti. Onun yerine uyluğuna koydu. Anahtarı eline almadı.

Morozov konuştu.

"Belov."

Kapıdaki Belov odanın içine bir adım daha girdi.

"Buyrun, Kaptan."

"Emir geldiğinden beri bu gemiyle stratejik komuta otoritesinden herhangi bir insan sesi konuştu mu."

"Hayır, Kaptan."

"Herhangi bir iptal emri alındı mı."

"Hayır, Kaptan."

"Üstümüzdeki komuta zincirinden herhangi bir trafik alındı mı."

"Hiç, Kaptan. Stratejik bant on sekiz dakikadır sessiz."

"Sivil trafik?"

"Murmansk hava durumu istasyonu yirmi birinci döngüyü tamamladı, Kaptan. Kuzeybatıdan saniyede altı rüzgâr. Görüş on kilometre. Basınç bir düşüyor. İstasyonun bildirdiğine göre önemli bir hava durumu yok."

"Bunu not et."

"Emredersiniz, Kaptan."

"Kravtsov."

Kravtsov odada değildi. İstasyonundaydı. Morozov hattın açık tutulmasını emrettiği için sesi subay salonunun hoparlöründen geldi.

"Buradayım, Kaptan."

"Deniz ne gösteriyor."

"Son kırk dakika içinde aşırı menzilde altı basınç olayı kaydettim, Kaptan. İkisi bugün kaydettiğim her şeyden daha büyüktü. Kerterizler dağılmış durumda. Birkaçı Kuzey Atlantik, ikisi Pasifik, birinin üçgenlemesini yapamıyorum. Onları mühimmat bazında sınıflandıramam. Size sadece, yüzeyin üzerinde her ne oluyorsa, bunun birden fazla okyanusta aynı anda olduğunu söyleyebilirim."

"Stratejik patlamalar."

"Kaptan, kontrol etmediğim bir seyir defterine o kelimeyi söylemeyeceğim. Ama evet. Evet, Kaptan. Profesyonel yargıma göre. Evet."

"Not et."

"Emredersiniz, Kaptan."

"Anisimov."

Baş mühendis de odada değildi. Sesi aynı hoparlörden geldi.

"Kaptan."

"Tekne fırlatabilir mi."

"Kaptan, tekne fırlatabilir. Bunu daha önce de belirttim. Tekrar belirteceğim. Reaktör nominal. Trim kabul edilebilir. Tüpler mühürlü ve çalışır durumda. Füze dairesine fırlatma hazırlığı emri verirseniz, Üçüncü Sınıf Kaptan Baranov size sistemin yaklaşık on iki dakika içinde fırlatma durumuna getirilebileceğini söyleyecektir. Tekne mekanik olarak yeteneklidir."

"Ve bunun dışında."

"Bunun dışında, Kaptan, tekne kırk yedi yaşında ve içindeki adamların çoğundan daha fazla kez denize açıldı. Tekne yorgun. Tekne, benim profesyonel görüşüme göre, bu şeyi yapmak istemiyor. Tekne, kaptan ne emrederse onu yapacaktır. Tekne bir makinedir. Ancak kayıtlar için belirtmek zorundayım ki, gemideki baş mühendis, ona bunu yapmasını emreden adam olmamayı tercih ederdi."

"Not edildi, Nikolay Petroviç."

"Kaptan."

"Doktor."

Bölmedeki Orlova başını kaldırdı.

"Buyrun, Kaptan."

"Mürettebat işlevsel mi."

"Ne anlamda, Kaptan."

"Tekneyi fırlatma hazırlığına getirme emrine itaat edecekler mi."

Cevap vermeden önce düşündü. Belki dört saniye düşündü.

"Evet, Kaptan. İtaat edecekler. Mürettebat Rus ve mürettebat disiplinli ve bu teknedeki adamlar on beş, yirmi, otuz yıl boyunca bu tür bir emre itaat etmek üzere eğitildiler. İtaat edecekler."

"Ve."

"Ve, Kaptan. Tekneyi dolaştım. İsteddiğiniz isimler bende. On bir ismim var, Kaptan. Bu emirden sonra işlevsel olarak onaylamayacağım on bir adam. Gerekirse o isimleri size verebilirim. On birinden üçü, yapabileceğimiz olası bir dönüş yolculuğu süresince endişe duyduğum adamlar. İkisini, eğer yatıracak bir hastane olsaydı bir hastaneye yatırırđım. Birisi —" durakladı, "— birisi iskeledeki çocuk, Kaptan. İstasyonunda. Görevlerini yerine getiriyor. Benim kanaatime göre artık bir düşünceyi belki otuz saniyeden fazla tutabilecek kapasitede değil. Bir emre itaat edecektir. Emirden sonra, ona itaat eden adamla aynı adam olmayacaktır."

"On bir isim."

"Evet, Kaptan."

"Not et onları."

"Emredersiniz, Kaptan. Not edildiler."

"Üçüncü Sınıf Kaptan Baranov."

Baranov başını kaldırdı. Parmağı yine çizidin üzerindeydi. Farkında değildi.

"Emredin, Kaptan."

"Füze sistemi hazır mı."

"Sistem hazır, Kaptan. Emrinizden fırlatma kabiliyetine on iki dakika. Anahtarlar burada."

"İkinci Sınıf Kaptan Sokolov."

"Buyrun, Kaptan."

"Emir geçerli mi."

"Emir doğrulanmıştır, Kaptan. Adres doğru. Zaman grubu güncel. Bu gemide elimizde olan her ölçüme göre emir geçerlidir."

"Podpolkovnik Zorin."

"Buradayım, Kaptan."

"Komuta uygulamasını gerektiriyor mu."

"Emir uygulanmasını gerektiriyor, Kaptan. Komuta zinciri konuştu. Denize açılmış bir denizaltı bir parlamento değildir."

Morozov elleri masada kenetlenmiş halde oturdu.

"Hayır," dedi. "Ama hâlâ insanlardan oluşur."

Zorin'in yüzü değişmedi.

"Kaptan. Saygılarımla. Son iki dakika içinde iletişim subayınızın hiçbir canlı insan sesinin bu gemiyle konuşmadığını belirttiğini duydum. Sonar subayınızın kontrol etmediği bir seyir defterinde 'nükleer' kelimesini kullanmayı reddettiğini duydum. Baş mühendisinizin eski bir makinenin duyguları olduğunu belirttiğini duydum. Sağlık subayınızın sayılar yerine isimler verdiğini duydum. Füze subayınızın bir anahtarın hazır olmak yerine 'burada' olduğunu söylediğini duydum. Ve birinci subayınızın emrin geçerli olduğunu söyleyip orada durduğunu duydum."

Durakladı. Sesi yükselmemişti.

"Kaptan. İçinde bir reddedişin gerçekleşeceği bir yapı inşa ettiniz. İnşa ettiğiniz şeyi gördüğümü resmi olarak beyan etmekle yükümlüyüm. Bu reddedişe katılan bu odadaki herhangi bir subayın, dönüşümüzde teslim edeceğim bir raporda benim tarafımdan isimlendirileceğini resmi olarak beyan etmekle yükümlüyüm. İkinci Sınıf Kaptan Sokolov'u isimlendireceğim. Üçüncü Sınıf Kaptan Baranov'u isimlendireceğim. İkinci Sınıf Kaptan Anisimov'u isimlendireceğim. Teğmen Kravtsov'u isimlendireceğim. Doktor Orlova'yı isimlendireceğim. Starşina Belov'u isimlendireceğim. Onları rütbelerine, baba adlarına ve karılarının, çocuklarının isimlerine göre isimlendireceğim Kaptan, çünkü o rapor bu şekilde yazılacak."

Tekrar durakladı.

"Kaptan. Emir doğrulanmıştır. Geciktirmek reddetmektir. Reddetmek ihanettir. Savaş zamanında ihanet ölümle cezalandırılan bir suçtur. Son kez ve resmi olarak ilerlemenizi talep ediyorum."

Bir sessizlik oldu.

Saate göre uzun bir sessizlik değildi. Belki dört saniyeydi. Odadaki adamların ölçüsüne göre bundan daha uzundu.

Sonra kapıdaki Belov küçük bir ses çıkardı. Kasıtlı değildi. Kulaklıkları telsiz kulübesinden yanında getirdiği için sol elinde tutuyordu, canlıydılar ve son saniye içinde, içlerinden burnundan keskin bir nefes almasına neden olan bir şey duymuştu.

Morozov ona baktı.

"Belov."

"Kaptan."

"Ne."

"Ben — Kaptan, bir saniye. Ben —"

Arkasını döndü. Telsiz kulübesine geri döndü. Belki on bir saniye boyunca yoktu. Kulaklıklar hâlâ elindeyken ve subay salonundaki adamların hiçbirinin daha önce onun yüzünde görmediği bir ifadeyle, neredeyse koşar adım geri geldi.

"Kaptan. Bir parça. Üç saniye, belki dört. Sivil bant. Size bir istasyon veremem. Sinyal çok zayıftı."

"Ne duydun."

Belov hemen cevap vermedi.

"Müzik," dedi.

"Ne müziği."

Cevap verirken Baranov'a baktı. Kasıtlı yapmadı. Gözleri sadece oraya gitti.

"Çocuklar, Kaptan. Çocuk sesleri."

"Ne söylüyorlardı."

"Okul şarkısı, Kaptan."

Başlığını söylemedi. Söylemesine gerek yoktu.

Baranov gözlerini kapattı.

Bölmedeki Orlova eliyle ağızına doğru küçük bir hareket yaptı ve tamamlanmadan onu durdurdu. Morozov'un yanındaki Sokolov ellerine baktı ve başını kaldırmadı. Hoparlörden gelen Anisimov'un sesi sessizdi. Kravtsov'un sesi sessizdi. Tekne derinliğini korudu.

Sinyal parçası çoktan gitmişti. Belov hayatı buna bağlı olsa bile onu geri getiremezdi. Üç saniyeydi, belki dört — devlete ait bir gençlik programını taşıması gereken ve belki de hâlâ yedeklemeden, çocukların sağ çıkamadığı bir şeyden sağ çıkmış bir vericiden taşıyan bir frekansta sürüklenen, tel kadar ince bir çocuk sesleri dizisi.

Yaşayıp yaşamadıklarını söyleyemezdi.

Kaydın eski olup olmadığını söyleyemezdi.

Rusya Federasyonu'ndaki herhangi bir okul koridorundaki herhangi bir çocuğun şu anda iki parmağıyla orkestra yöneten bir öğretmene bu şarkıyı söyleyip söylemediğini söyleyemezdi.

Söyleyemezdi.

Subay salonunun kapısında elinde kulaklıkla durdu ve bunu söyleyemedi.

Sonra deniz onu geri aldı.

Morozov belki on saniye boyunca onun orada öylece kalmasına izin verdi.

Sonra konuştu.

Sessizce konuştu. Zorin'e hitap etmedi. Sokolov'a hitap etti.

"Pavel Andreyeviç."

"Buyrun, Kaptan."

"Anahtarını çevirecek misin."

Sokolov ellerine baktı. Uzun bir süre onlara baktı. Başını kaldırdığında Zorin'e değil Morozov'a baktı.

"Emir doğrulanmıştır, Kaptan. Bunu belirttim. Bunu bana soran her mahkemede belirteceğim. Emir doğrulanmıştır. Kaptan — anahtarımı çevirmeyeceğim."

"Üçüncü Sınıf Kaptan Baranov."

Baranov gözlerini açtı.

"Buyrun, Kaptan."

"Anahtarını çevirecek misin."

Baranov masadaki anahtara baktı. Başındaki çiziğe baktı.

"Sistem hazır, Kaptan. Anahtar burada. Kaptan — anahtar kilidin dışında kalacak."

"İkinci Sınıf Kaptan Anisimov."

Hoparlördeki ses sabitti. Cevap vermeden önce küçük bir duraklama oldu ve bu duraklamada, arka planda reaktör soğutma pompalarının uğultusu zayıfça duyulabiliyordu — üç bölme arkada, kendi dairesinde nefes alan Vera.

"Kaptan. Tekne fırlatabilir. Yaşayan bir komuta zincirinden gelen yasal bir emir haricinde onu fırlatma trimine getirmeyeceğim. Bunu kendi adımla mühendislik seyir defterine not ediyorum. Kaptan."

"Not edildi."

"Kaptan."

"Teğmen Kravtsov."

"Buradayım, Kaptan."

"Deniz ne gösteriyor."

"Kaptan, deniz gösteriyor ki bunu her kim başlattıysa artık onu bitirecek konumda değil. Bu gemiden yapılacak bir başka fırlatma, yaşanan savaşa cevap olmayacaktır. Sadece ona bir yenisini ekleyecektir. Bunu sonar seyir defterine adımla birlikte belirtiyorum."

"Not edildi."

"Kaptan."

"Doktor."

"Buyrun, Kaptan."

"Sizin yargınız nedir."

"Yargım, Kaptan, mürettebatın fırlatma emrine itaat edeceği yönündedir. Aynı zamanda mürettebata fırlatma emri verilmemesi gerektiğidir. Size o on bir ismi verdim. Gerekirse onları soran her mahkemeye vereceğim. Kaptan — mevcut koşullar altında bu teknedeki

hiçbir adamı stratejik fırlatmaya katılmaya uygun olarak onaylamayacağım. Bunu tıbbi kayıt defterine adımla birlikte belirtiyorum."

"Not edildi."

"Kaptan."

"Belov."

"Buyrun, Kaptan."

"Kayıtlar için. Herhangi bir iptal emri alındı mı."

"Hayır, Kaptan."

"Herhangi bir canlı onay alındı mı."

"Hayır, Kaptan."

"İkisini de not et."

"Emredersiniz, Kaptan."

Yine bir sessizlik oldu.

Zorin anahtarları izliyordu. Şimdi başını kaldırdı ve yavaşça, yüz yüz — Sokolov'a, Baranov'a, Orlova'ya, Belov'a, Anisimov ve Kravtsov'un konuştuğu hoparlöre — baktı ve belki de Morozov'dan önce, odanın onu çoktan terk ettiğini anladı.

Bir an hiçbir şey söylemedi.

Sonra çok sakince şöyle dedi: "Kaptan. Sizi komutadan almak için stratejik komuta direktifi kapsamındaki acil durum yetkisini kullanıyorum. İkinci Sınıf Kaptan Sokolov, bu geminin komutasını almak ve doğrulanmış emri yerine getirmekle görevlendirildiniz. Üçüncü Sınıf Kaptan Baranov, ona yardım etmekle görevlendirildiniz."

Kimse hareket etmedi.

"İkinci Sınıf Kaptan Sokolov."

Sokolov ona bakmadı.

"Üçüncü Sınıf Kaptan Baranov."

Baranov ona bakmadı.

"Doktor Orlova. Tıbbi subay olarak kaptanın görev yapamaz durumda olduğunu belgelemeniz ve komuta devrini onaylamanız gerekmektedir."

Orlova ona baktı. Belki üç saniye ona baktı. Sonra tekrar Morozov'a baktı ve konuşmadı, çünkü sessizliğin daha iyi vermeyeceği, vermesi gereken bir cevap yoktu.

Zorin bir kez daha yüz yüz baktı. İkinci seferinde birincisinden daha tam anladı. Masadaki elleri hareket etmedi. Çok kısa bir an yüzünde prosedürel olmayan, bürokratik olmayan ve

belki de Zorin'in yüzünün izin verebileceği keder denilen şeye en yakın olan bir şey vardı. Gelip geçti.

"Bunu not edeceğim," dedi.

"Not et," dedi Morozov. "Zaman olduğunda, kelimeleri seçmende Belov sana yardım edecektir."

Morozov ayağa kalktı.

"Şunu kaydet," dedi Belov'a. "Doğrulanmış fırlatma emri 17:01'de alındı. Kimlik doğrulaması onaylandı. Adres onaylandı. Zaman grubu onaylandı. Herhangi bir iptal emri alınmadı. Canlı bir komuta onayı alınmadı. Birden fazla kerterizde stratejik patlamalarla tutarlı uzak basınç olayları kaydedildi. Sağlık subayı tarafından on bir mürettebat üyesinin katılıma uygun olmadığı not edildi. K-52 Verhoyansk Komutanı Birinci Sınıf Kaptan S. V. Morozov'un komuta kararıyla, birinci subay, füze subayı, baş mühendis, sonar subayı, sağlık subayı ve iletişim subayının kendi mesleki kapasitelerinde her birinin kendi adıyla imzalayarak hemfikir olması suretiyle fırlatmanın uygulanması, bu tarihte, bu saatte askıya alınmıştır. Podpolkovnik D. A. Zorin'in resmi protestosunu not et. Karar verildiğinde anahtarların masada mevcut olduğunu not et. Anahtarların dönmediğini not et."

"Emredersiniz, Kaptan."

"Üçüncü Sınıf Kaptan Baranov."

"Emredin, Kaptan."

"Anahtarını al. Çekmecesinde güvenceye al. Kaptanın anahtarı kasasına geri dönecek. Birinci subayın anahtarı onunkine dönecek. Onları yok etmeyeceğiz. Bu tiyatro olurdu ve biz tiyatro işinde değiliz."

"Emredersiniz, Kaptan."

Baranov ayağa kalktı. Bir an daha masadaki anahtarına baktı. Sonra onu aldı. Bir adamın taşımaya karar verdiği bir şeyi eline aldığı gibi aldı — başparmağı ile işaret parmağı arasında, gösterişsiz, saygı göstermeden, kırk dakika önce füze dairesinde Sokolov kapıdayken nasıl almışsa öyle aldı. Başparmağının altındaki çizdiği hissetti. Kendi elinin daha önce bıraktığı o küçük sıcaklığı hissetti. Parmaklarını onun üzerine kapattı.

Masanın üzerinden Morozov'un anahtarını aldı. Sokolov'unkini aldı. Hepsini tek bir kapalı elde tuttu.

Onları cebine koymadı. Cep yanlış olurdu.

Onları elinde, açıkça, füze dairesine, kaptanın kamarasına ve birinci subayın kamarasına taşıdı ve o sabah saklandıkları o küçük krom kilitlerin arkasına kilitledi ve kilitlerin yeterliymiş gibi davranmadı.

Subay salonuna geri yürüdü. Oturdu. Anahtarının olduğu masanın üzerine elini düz bir şekilde koydu. Masanın keçesinde, anahtarın yattığı yerde küçük parlak bir iz vardı. İz bir saat içinde solacaktı. Henüz solmamıştı.

Kravtsov'un sesi hoparlörden geldi.

"Kaptan."

"Evet."

"Basınç olayı. Kerteriz iki-yedi-beş. Bugün kaydettiklerimden daha büyük."

"Zaman."

"Şimdi, Kaptan. Biz konuşurken."

"Not et."

"Emredersiniz, Kaptan. Kaptan — bir tane daha kaydediyorum. Kerteriz sıfır-dokuz-sıfır. Ve — bekleyin. Bekleyin, Kaptan. Üç tane daha. Dağılmış. Bu hızda onlara yetişemiyorum."

"Dinlemeye devam et, Teğmen."

"Emredersiniz, Kaptan."

Kapıdan Belov'un sesi.

"Kaptan."

"Evet."

"Murmansk hava durumu istasyonu yayını durdurdu."

"Ne zaman."

"Yirmi ikinci döngü gelmedi, Kaptan. İki dakika gecikti."

Morozov uzun bir an boyunca masanın başında durdu.

"Not et."

"Emredersiniz, Kaptan."

Sokolov'un tarafına döndü.

"Pavel Andreyeviç."

"Buyrun, Kaptan."

"Rota."

Sokolov büfede soğuk çayın yanında katlanmış duran haritaya baktı. Onu açmadı. İhtiyacı yoktu.

"Rota mı, Kaptan?"

Morozov büfeye yürüdü. Haritayı açtı. Kıyı şeridi hâlâ üzerinde basılıydı. Kıyı şeridi Murmansk'tan aşağı Severodvinsk'e ve oradan Arhangelsk'e, kırk yıldır basıldığı aynı uçuk gri renkte uzanıyordu. Bir seyir ofisindeki bir teknik ressam o çizgiyi 1986 yılında 1981'de yapılan bir sörveyden çizmişti ve o zamandan beri bu sulardaki her haritada yer alıyordu

ve Şimdi, artık bir deniz gibi davranmayan bir denizin üç yüz metre altında, bir denizaltının subay salonunda, kırmızı ışıktta, bu haritanın üzerindeydi.

Ona baktı.

Kıyı Őeridinin hâlâ orada olup olmadığını bilmiyordu.

Gemideki kimse kıyı Őeridinin hâlâ orada olup olmadığını bilmiyordu.

Harita bilmiyordu.

Parmağını çizginin üzerine koydu.

"Rota bir-sekiz-sıfır," dedi.

Sokolov bunu tekrarladı. Emir hoparlörden dümene gitti ve dümen, Morozov'un tanımadığı ve farklı bir gün olsaydı tanıyamayacağı bir sesle onayladı ve tekne yavaşça dönmeye başladı.

Güverte eğildi.

Vera döndü.

Uzun zamandır bir Şeye doğrultulmuş ve Şimdi başka bir yere doğrultulan ağır bir Şeyin o isteksiz, küçük hareketiyle, her zaman döndüğü gibi döndü ve subay salonundaki adamlar bunu postallarından hissetti, makine dairelerindeki adamlar Anisimov'un bölmedeki elinden hissetti ve füze dairesindeki adamlar bunu güverte plakalarından hissetti ve kimse tezahürat etmedi, kimse buna merhamet demedi ve kimse buna isyan demedi.

Morozov oturdu.

Anahtarların olduğu masanın başına oturdu. Anahtarların izi hâlâ keçede ydi. Ellerini anahtarların bulunduğu yerin önüne koydu. O yere baktı. Uzun bir süre o yere baktı.

Sonra başını eğdi.

Bir zamanlar Rusya'daki her çocuğun bildiği bir Şarkının ilk kelimelerini o kadar küçük, neredeyse sadece nefesten ibaret bir sesle söyledi ki.

Прекрасное далеко.

Bütün cümleyi söylemedi. İki kelime söyledi. Bunları kimseye söylemedi — belki kendine, belki de otuz bir yıl önce Baranov'a o iki kelimeyi öğreten ve hayatta olup olmadığı bilinmeyen Galina Sergeyevna'ya, ya da Anisimov'un hiç tanışmadığı Murmansk'taki kız kardeşine, ya da deniz bandında köpeğiyle sakin bir sesle konuşan ve *vsyo horoşo* (her Şey yolunda) kelimelerini kullanan Tatyana'ya söyledi.

Baranov gözlerini kapattı. Sonraki cümleyi onunla birlikte soludu. Şarkı söylemedi. Onu soludu. Gömleğinin yakası bu sabah çok sert kolalanmamıştı. Çenesinin altında kırmızı bir çizgi yoktu. Kırk yaşındaydı ve denizin üç yüz metre altındaki bir subay salonunda oturuyor ve kendisinden ne istediğini bilmediği bir zamanlar bir okul salonunda söylediği bir Şarkıyı soluyordu.

Kapıda, kulaklıkları hâlâ elinde olan Belov üçüncü kelimedede onlara katıldı.

Orlova'nın dudakları bir kez hareket etti ve durdu.

Sokolov şarkı söylemedi. Masadaki eli anahtarının bulunduğu yerin etrafında boşluğa kapandı ve tekrar açıldı.

Anisimov şarkı söylemedi. Üç bölme arkada avucu buhar hattının üzerindeydi ve bunların hiçbirinin olduğundan haberi yoktu, şu dışında ki, belki de biliyordu; çünkü tam bu anı seçip tekneye çok sessizce, 2007'den beri onun için kullandığı o küçültme ekiyle konuşarak, *tihó, staraya, my idyom domoy* — sessiz ol, yaşlı kadın, eve gidiyoruz — demeyi seçmişti, gerçi artık evin orada olup olmadığını bilmenin bir yolu kalmamıştı.

Kravtsov şarkı söylemedi. Basınç olaylarını kaydediyordu. Şarkının sürdüğü süre içinde bunlardan yedi tane kaydetti.

Zorin şarkı söylemedi. Elleri düz bir şekilde masada oturuyordu ve onları duydu. Yüz yüz baktı ve odanın onu çoktan terk ettiğini, bir kez daha, daha tam bir şekilde anladı. Araya girmede. Araya girmek, artık sahip olmadığı bir otoriteyi gerektirirdi.

Şarkı belki beş saniye sürdü.

Hayatı sessizliğe bağlı olan bir teknede gereksiz sesin beş saniyesi.

Bu, diye düşündü Morozov daha sonra, bütün gün aldığı en büyük riskti. Reddetmekten daha büyüktü. Anahtarlardan daha büyüktü. Sonar onu duymazdı. Gemideki hiçbir alet onu duymazdı. Ancak bu, gemideki adamların çıkarmak zorunda olmadıkları halde birlikte çıkardıkları bir sesteki ve onun da olmasını istediği tek şey buydu.

Sonra bitti.

Tekne yeni rotasında sabitlendi.

Belov kulübesine döndü. Oturdu. Kulaklığı iki eliyle aldı ve taktı. Murmansk deniz hava durumu istasyonu frekansını ayarladı. Onu uzun bir süre dinledi. Frekans temizdi. Bir taşıyıcı dalga yoktu. Otomatik bir ses yoktu. Kırk yıl boyunca her altı dakikada bir Murmansk üzerindeki hava durumunu anlatan sentezlenmiş bir kadın sesini kesintisiz yayınlayan frekansta, sadece gezegenin kendi makinelerinin yavaş elektromanyetik mırıltısı vardı.

Onu kaydetti.

18:09. Murmansk deniz hava durumu istasyonu — sessiz.

Altını bir kez çizdi. İki kez çizmedi.

Kalemi sayfanın üzerine koydu ve kırmızı ışıktaki, Verhoyansk'ın telsiz kulübesinde oturup denizi dinledi.

Subay salonunda, şarkı bittikten sonra, Morozov elleri masada uzun bir süre hareket etmeden oturdu.

Anahtarların şekli hâlâ keçedeydi.

Bir saat içinde solacaktı. Solacaktı.

Tekne yavaş ve küçük bir şekilde, bir-sekiz-sıfır rotasında, 1986 yılında bir haritaya basılmış olan ve hâlâ var olup olmadığı belli olmayan bir kıyı şeridine doğru yoluna devam etti.

Vera, mühürlü tüplerinde açılmamış tüm ateşini taşıyordu.

Anahtar dönmedi.

Son.